

Έκφραση
Έκθεση

για το γενικό λύκειο

αναθεωρημένη έκδοση

β τεύχος

Τόμος 2ος

**Συγγραφική Ομάδα Πρώτης
Αναθεώρησης**

ΧΡΙΣΤΟΣ Λ. ΤΣΟΛΑΚΗΣ

**Καθηγητής του Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης**

ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ

Δρ. Φιλολογίας, Σχολική Σύμβουλος

ΑΒΡΑ ΑΥΔΗ

**Φιλολόγος, Καθηγήτρια
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**

ΕΛΕΝΗ ΛΟΠΠΑ

Δρ. Φιλολογίας, Σχολική Σύμβουλος

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΤΑΝΗΣ

Φιλολόγος, π. Σχολικός Σύμβουλος

Υπεύθυνος για το Παιδ. Ινστιτούτο

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Σύμβουλος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Έκφραση
Έκθεση

για το γενικό λύκειο
αναθεωρημένη έκδοση

β τεύχος

Τόμος 2ος

Συγγραφή: Χρίστος Λ. Τσολάκης,
Κυριακή Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή,
Ελένη Λόππα, Διονύσης Τάνης

Πρώτη αναθεώρηση:

Χρίστος Λ. Τσολάκης, Κυριακή
Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή,
Ελένη Λόππα, Διονύσης Τάνης

Συντονισμός: Χρίστος Λ. Τσολάκης

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα εργασίας του Υπουργείου
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης
και Θρησκευμάτων

Οργάνωση του λόγου

Η χρήση του παραδείγματος στην ανάπτυξη παραγράφου και ευρύτερου κειμένου

 Οι δημοσιογράφοι ιεραρχούν τις ειδήσεις με την επικαιρότητά τους (επικαιρότητα), ανάλογα με το πόσο κοντά συμβαίνει (εγγύτητα), πόσο σημαντικό (σπουδαιότητα) και ασυνήθιστο (σπανιότητα) είναι το γεγονός που παρουσιάζουν. Ακόμη υπολογίζουν στην ιεράρχησή τους, αν το γεγονός που εκθέτει η είδηση αποτελεί κάποιου είδους σύγκρουση (εκρηκτικότητα), αν προκαλεί την αγωνία (εκκρεμότητα) ή «ανθρώπινο ενδιαφέρον» (συγκίνηση) και, τέλος, αν έχει σοβαρές επιπτώσεις (συνέπειες). Η επικαιρότητα, η εγγύτητα,

η σπουδαιότητα, η σπανιότητα, η εκρηκτικότητα, η εκκρεμότητα, η συγκίνηση και οι συνέπειες αποτελούν, όπως λένε, τα διακριτικά στοιχεία, «τα αστέρια της είδησης». Όσα περισσότερα «αστέρια» συγκεντρώνει μια είδηση τόσο πιο σπουδαία είναι.

Να διαβάσετε το απόσπασμα και να πείτε: α) ποιο από τα διακριτικά στοιχεία της είδησης αναλύει ο συγγραφέας, β) ποια είναι η θεματική περίοδος και ποια η περίοδος κατακλείδα της παραγράφου και γ) με ποιον τρόπο ο συγγραφέας αναπτύσσει τη θεματική περίοδο.

Όσο πιο κοντά μας διαδραματίζεται ένα γεγονός, τόσο πιο ενδιαφέρον είναι. Για την αθηναϊκή εφημερίδα

η διακοπή του ρεύματος στην Αθήνα είναι η πρώτη είδηση, για τους «Τάιμς της Ν. Υόρκης» δεν είναι ούτε μονόστηλο. Οι δέκα πρόσκοποι που χάθηκαν στην Πάρνηθα είναι για μας σπουδαίο θέμα, ενώ οι εκατό Ινδοί στρατιώτες που χάθηκαν στα Ιμαλία πάνε κατευθείαν στο καλάθι. Η έδρα της εφημερίδας ή του πρακτορείου ειδήσεων παίζει αποφασιστικό ρόλο στην επιλογή και την ιεράρχηση των ειδήσεων. Για την τοπική εφημερίδα της Καλλιθέας πρώτο θέμα είναι ο θάνατος του δημάρχου της και όχι ο θάνατος του Μπρέζνιεφ. Το δεύτερο, λοιπόν, αστέρι της είδησης είναι η εγγύτητα.

(Χ. Πασαλάρης, Μια ζωή τίτλοι)

Τη θεματική περίοδο μπορούμε να τη διασαφηνίσουμε, να την υποστηρίξουμε, να την αναπτύξουμε παρουσιάζοντας τα κατάλληλα παραδείγματα. Τα παραδείγματά μας μπορούμε να τα αντλήσουμε από την καθημερινή ζωή, από την εμπειρία μας, από την ιστορία ή ακόμη και να τα επινοήσουμε. Αυτό που έχει σημασία πάντως είναι να παρουσιάσουμε ένα παράδειγμα που εξυπηρετεί το σκοπό μας, δηλαδή μας βοηθάει να εκθέσουμε με σαφήνεια και πληρότητα την άποψή μας.

Να αναπτύξετε με παραδείγματα σε μια παράγραφο ένα από τα διακριτικά στοιχεία της είδησης.

Τα παραδείγματα μπορείτε να τα αντλήσετε από τις εφημερίδες.

Να αναπτύξετε με παραδείγματα την παρακάτω θέση σε μια παράγραφο:

«Τα οπτικοακουστικά μέσα επικοινωνίας ασκούν μεγάλη επίδραση στο κοινό και ιδιαίτερα στα παιδιά».

 Στο συλλογικό έργο «Ιστορία και μέθοδοί της» ο Yves Renouard, που έγραψε το κεφάλαιο για την πληροφόρηση και τη μετάδοση των ειδήσεων, υποστηρίζει ότι η πληροφόρηση πρέπει να είναι ταυτόχρονα θετική, πλήρης, ακριβής και γρή-

γορη, για να γνωστοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τα γεγονότα στους ανθρώπους και έτσι να τους επιτρέπει να δράσουν σωστά, έγκαιρα και αποτελεσματικά. Στο απόσπασμα που ακολουθεί ο συγγραφέας δείχνει τη σημασία που έχει η πληρότητα της πληροφόρησης με ένα ιστορικό παράδειγμα.

Η δημοσίευση του αλλοιωμένου τηλεγραφήματος στην εφημερίδα «Abendblatt» της 3ης Σεπτεμβρίου 1870.

Η πληρότητα της πληροφόρησης είναι μια από τις μορφές της ακρίβειάς της. Μπορεί κανείς να δημιουργήσει μια ψεύτικη είδηση με την ίδια ευκολία, είτε ακρωτηριάζοντας την αφήγηση ενός γεγονότος είτε κατασκευάζοντάς το από την αρχή ως το τέλος. Το καλύτερο παράδειγμα για τη σημασία που έχει η πληρότητα μιας είδησης είναι το τηλεγράφημα του Εμς. Πρόκειται για το τηλεγράφημα που έστειλε από το Εμς, το 1870, ο βασιλιάς της Πρωσίας Γουλιέλμος Α΄ στον υπουργό εξωτερικών της χώρας, Βίσμαρκ, για να τον κατατοπίσει σχετικά με τις συζητήσεις που είχε με το Γάλλο πρεσβευτή Μπενεντέτι· ο Βίσμαρκ δημοσίευσε το τηλεγράφημα, αφού όμως το συνέπτυξε και το αλλοίωσε, ώστε να έχει έναν προσβλητικό τόνο για τη Γαλλία.

Λέγεται ότι το τηλεγράφημα αυτό υπήρξε η αφορμή, για να κηρύξει η Γαλλία τον πόλεμο εναντίον της Πρωσίας. Ο Γαλλοπρωσικός πόλεμος του 1870-71 θα είχε ίσως βρει μια άλλη αφορμή, για να ξεσπάσει, και ίσως να κατέληγε πάλι στην πρωσική νίκη. Με τις συνθήκες όμως που διαδραματίστηκε το κεφαλαίωμα αυτό γεγονός της σύγχρονης ευρωπαϊκής ιστορίας δεν είναι απίθανο να το προκάλεσε μια ελλιπής και πλαστογραφημένη πληροφόρηση.

(Διασκευή)

Να αναπτύξετε με παραδείγματα από την εμπειρία σας ή από την ιστορία τη θεματική φράση:

Η έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση έχει μεγάλη σημασία για τη ζωή του ανθρώπου.

Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο μια από τις θέσεις, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα ιστορικά παραδείγματα.

-
- ▶ **Η διχόνοια είναι η κατάρα της ελληνικής φυλής.**
 - ▶ **Η Ελλάδα, εξαιτίας της καίριας γεωπολιτικής θέσης της, υπήρξε σταυροδρόμι των λαών.**

Να διαβάσετε το κείμενο και να πείτε: Πώς εξηγείτε τη χρήση τόσων πολλών παραδειγμάτων στο συγκεκριμένο κείμενο; Σε τι αποβλέπει γενικά η χρήση πολλών παραδειγμάτων;

Λειτουργικότητα του λεξιλογίου

Ο αριθμός των λέξεων μιας γλώσσας είναι τόσοσ, ώστε να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της συγκεκριμένης κοινότητας που τη χρησιμοποιεί. Από πραχτική άποψη δε μπορούμε να μετρήσουμε τον αριθμό των λέξεων, αφού συνεχώς άλλες γεννιούνται και άλλες πεθαίνουν, θεωρητικά όμως ο αριθμός τους σε μια ιστορική στιγμή είναι πεπερασμένος.

Λειτουργικότητα σημαίνει οικονομία και επάρκεια. Γλώσσα με λέξεις άχρηστες για τη συγκεκριμένη γλωσσική κοινότητα θα ήταν αντιοικονομική, αλλά και γλώσσα χωρίς τις απαραίτητες λέξεις δε θα επαρκούσε για τις πραγματικές ανάγκες. Οι ανάγκες μπορεί να αναφέρονται τόσο στο εξωτερικό

περιβάλλον, όσο και στις παραδόσεις της συγκεκριμένης κοινωνίας.

Προτού οι αρχαίοι Έλληνες κατέβουν στο Αιγαίο, δεν είχανε λέξεις για τη θάλασσα, τα ψάρια, τα φυτά της Μεσογείου, τις ανέσεις του πολιτισμού. Όταν εγκαταστάθηκαν, δανείστηκαν τις περισσότερες απ' αυτές τις λέξεις από τους παλαιότερους κατοίκους, γιατί τώρα χρειάζονταν να εκφράσουν τις σχετικές έννοιες. Έχει παρατηρηθεί ότι τα εσκιμώικα διαθέτουν πλήθος συνώνυμα και αναλογικά σχετικά με τις μορφές του χιονιού, οι αραβικές γλώσσες διαθέτουν πλήθος συνώνυμα και αναλογικά με τη γκαμήλα – μπορούμε να υποθέσουμε ότι σήμερα διαθέτουν πολλές λέξεις που αναφέρονται στα αυτοκίνητα πολυτελείας, ίσως δάνεια από τα γαλλικά και τα αγγλικά·

μόνον ότι οι λέξεις της τελευταίας κατηγορίας δε θα είναι γνωστές στους αραβικούς πληθυσμούς του Σουδάν ή της Σαχάρας.

Οι παραδόσεις και ο ειδικός τρόπος ζωής που διαμορφώνει μια κοινωνία είναι παράγοντες καθοριστικοί τουλάχιστον όσο και το εξωτερικό περιβάλλον. Τα αγγλικά δε διαθέτουν τόσο πλούσιο λεξιλόγιο σχετικά με το χιόνι όσο τα εσκιμώικα, κι ας μιλιούνται επίσης στον Καναδά και στην Αλάσκα. Στην αρχαία αττική διάλεκτο είχαν δημιουργηθεί πολλοί φιλοσοφικοί, μαθηματικοί και πολιτικοί όροι, ενώ στην αμέσως επόμενη ελληνιστική περίοδο παρουσιάζονται στα ελληνικά επιστημονικοί όροι, και στο Βυζάντιο δημιουργείται μεγάλος αριθμός λέξεων που εκφράζει λεπτές θεολογικές

διακρίσεις και που αργότερα σε μεγάλο βαθμό ξεχάστηκαν, όπως είχαν κιόλας ξεχαστεί οι περισσότεροι επιστημονικοί και φιλοσοφικοί όροι. Στο τέλος του μεσαίωνα, όταν το Βυζάντιο έχασε την κυριαρχία της θάλασσας, εξαφανίστηκαν από την ελληνική γλώσσα οι περισσότεροι ναυτικοί όροι. Ξαναδημιουργήθηκαν τέτοιοι, πολλοί παρμένοι απ' τα ιταλικά, το 18ο αιώνα, όταν ομιλητές της ελληνικής γλώσσας άρχισαν πάλι να ασχολούνται με τη ναυτιλία. Στις νεότερες ευρωπαϊκές γλώσσες αυξήθηκε το επιστημονικό και το τεχνικό λεξιλόγιο. Στα νέα ελληνικά, εκτός από την εισαγωγή επιστημονικών και τεχνικών όρων ευρύνεται το πολιτικό και το αθλητικό λεξιλόγιο, ιδιαίτερα το λεξιλόγιο του ποδοσφαίρου, μικραίνει όμως το λεξιλόγιο που

αναφέρεται στην αγροτική ζωή ή στις πλατύτερες οικογενειακές σχέσεις. Από τα παραπάνω ίσως φαίνεται πόσο επιφανειακή είναι η διαβεβαίωση των σχολικών γραμματικών των περισσότερων νεότερων κρατών, ότι «η γλώσσα της χώρας πλουτίστηκε με την τάδε κατηγορία λέξεων, και πάλι ξαναπλουτίστηκε με άλλες λέξεις και από ρυάκι έγινε ποτάμι κτλ. κτλ.».

Κάθε γλώσσα δημιουργεί όσες λέξεις χρειάζονται στη συγκεκριμένη ιστορική στιγμή, και ό,τι άλλο θα ήτανε παράλογο. Οι καινούργιες λέξεις μπορούν να κατασκευαστούν απ' την αρχή, μπορεί να στηριχτούν σε προϋπάρχουσες, μπορεί να 'ρθουν σα δάνεια από άλλες γλώσσες, ακόμη και σα δάνεια από παλιότερες μορφές της ίδιας γλώσσας, όπως συμβαίνει με τα

νέα ελληνικά. Μάλιστα στα νέα ελληνικά έρχονται προπαντός επιστημονικοί όροι από ξένες γλώσσες, όπου δημιουργήθηκαν με βάση αρχαία ελληνικά γλωσσικά στοιχεία (π.χ. “ακεφαλία, αιμοφιλία, μαγνητόφωνο”). Εφόσον υπάρχει λόγος, προσθέτονται συνώνυμα. «Συνώνυμα» όμως δε σημαίνει λέξεις ταυτόσημες. Οι λέξεις: “έξυπνος, πονηρός, σπίρτο, σαΐνι, ατσίδα, ράτσα...” δε δηλώνουν ακριβώς το ίδιο πράγμα, γι’ αυτό και υπάρχουν. Απόλυτα συνώνυμα δηλαδή λέξεις ταυτόσημες, είναι σπάνιο φαινόμενο στις φυσικές γλώσσες, γιατί κάτι τέτοιο θα ήταν αντιοικονομικό (πόσες θα μπορούσαμε να βρούμε στην κοινή Νεοελληνική; ‘απίδι-αχλάδι, καλαμπόκι-αραποσίτι’: ή έστω και μόνο με διαφορά στη μορφή: ‘στρόγγυλος-

στρογγυλός, ακόμη-ακόμα'- δε μιλάμε βέβαια για αντίστοιχες λέξεις που μπορεί να υπάρχουν σε διαφορετικές διαλέκτους: δεσ «ισόγλωσσα» 5.1.1). Αν υπάρχει λόγος, μπορεί να διαφοροποιηθεί η σημασία ενός από τα συνώνυμα, ώστε να καλύψει νέες ανάγκες. Άχρηστες λέξεις απλούστατα πεθαίνουν.

Πρέπει να φτάσει κανείς σε διαστρεβλωμένη αντίληψη της γλωσσικής λειτουργίας, όπως με τη νεοελληνική καθαρεύουσα (7.6.2.1.β), για να θεωρηθεί επιθυμητή η ύπαρξη απόλυτων συνώνυμων, που δε διαφοροποιούν σε τίποτα το νόημα, και αυτό θα ονομασθεί «πλούτος» (π.χ. 'ιμάτιον-ομματίον-όμμα-οφθαλμός', 'ψωμίον-άρτος', και μάλιστα με αποκλεισμό των μόνων

πραγματικών λέξεων: ‘μάτι-ψωμί’). Πρόκειται για «πλούτο» που στην πραγματικότητα είναι σαβούρα, βλαβερή επιβάρυνση της μνήμης.

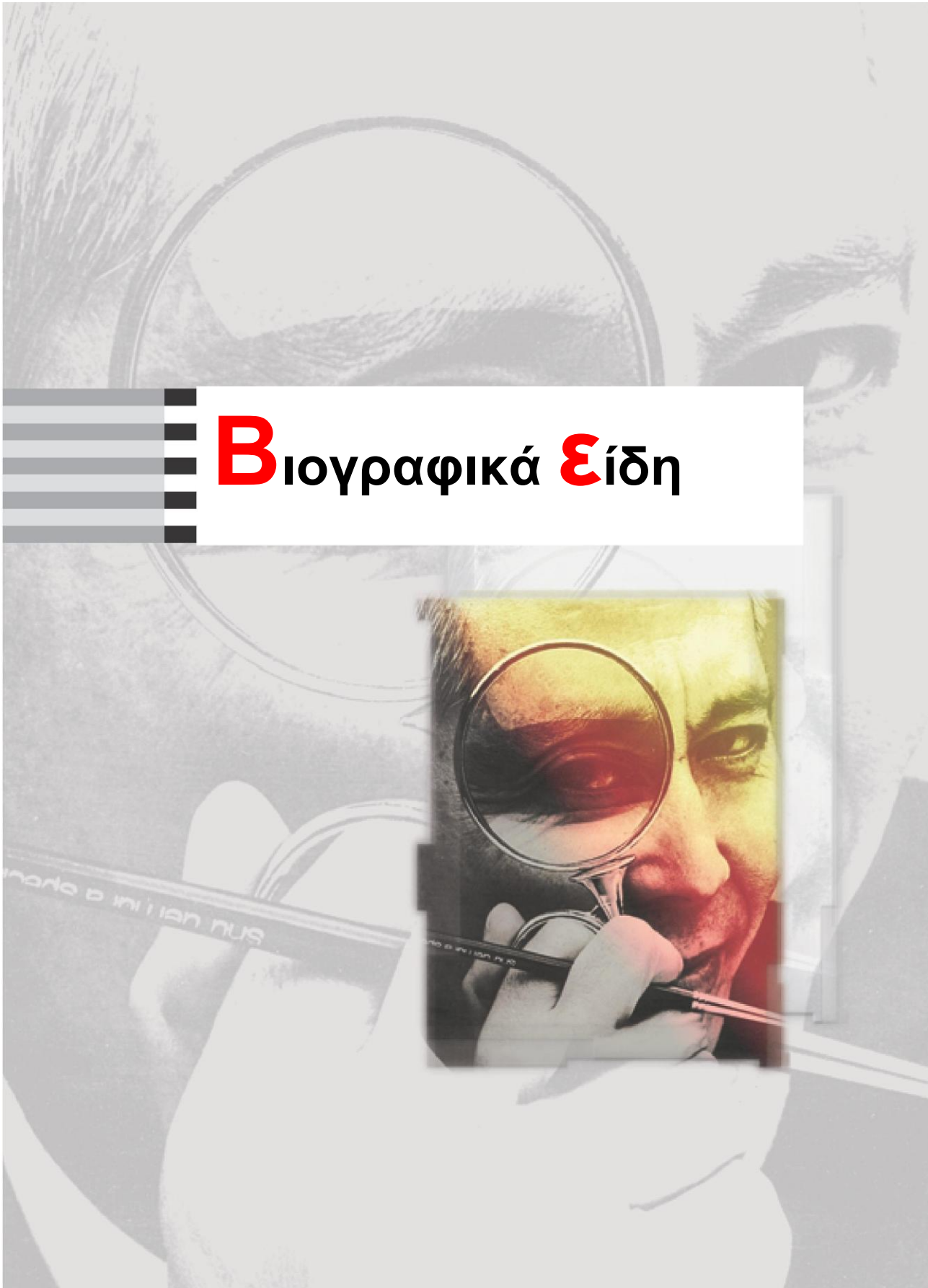
Εφόσον η γλώσσα είναι το κατεξοχή κοινωνικό φαινόμενο, είναι φυσικό η ιδιαιτερότητα μιας κοινωνίας να παρουσιάζεται, να «εγγράφεται» μέσα στη γλώσσα της. Φυσικά αυτό γίνεται όχι με το βασικό λεξιλόγιο, αλλά με τις ειδικές λέξεις και εκφράσεις, που πρέπει να καλύψουν τις ιδιαίτερες ανάγκες. Προφανώς τέτοιες λέξεις δεν έχουν εύκολη ή δεν έχουν ποτέ ακριβή αντιστοιχία σε άλλη γλώσσα (π.χ. νεοελληνικές λέξεις όπως: ‘φιλότιμο, παλικάρι, λεβέντης, κέφι’· πώς θα μεταφραστεί στα ελληνικά η γερμανική λέξη ‘Grundlichkeit’ ή η γαλλική λέξη ‘intellectuels’). Έτσι παρουσιασμένη αποχτά νόημα η

άποψη των ρομαντικών του 19ου αιώνα, ότι «η γλώσσα εκφράζει το πνεύμα του λαού». Ωστε μια από τις πιο αξιόλογες απασχολήσεις με ξένες γλώσσες είναι η κατανόηση των ειδικών λέξεων που εκφράζουν ιδιαίτερες έννοιες, τα χαρακτηριστικά ενδιαφέροντα και επιτεύγματα της συγκεκριμένης κοινωνίας, και που ίσως δε βρίσκονται στη δική-μας γλώσσα. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την απασχόληση με παλιές γλώσσες, όπως τα αρχαία ελληνικά ή τα λατινικά, όπου δεν υπάρχει η παράλληλη χρησιμότητα που έχει η απασχόληση με σύγχρονες γλώσσες, δηλαδή η επικοινωνία με τους ξένους ομιλητές, η εξυπηρέτηση του τουρισμού, ή η ανάγνωση επιστημονικών και τεχνικών βιβλίων.

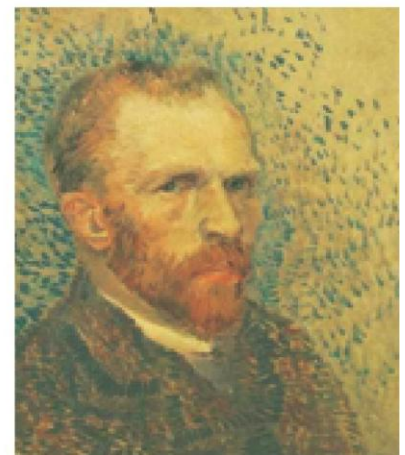
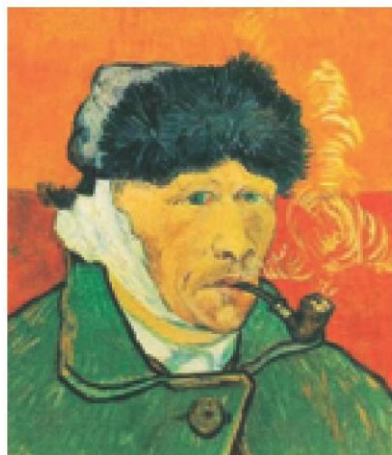
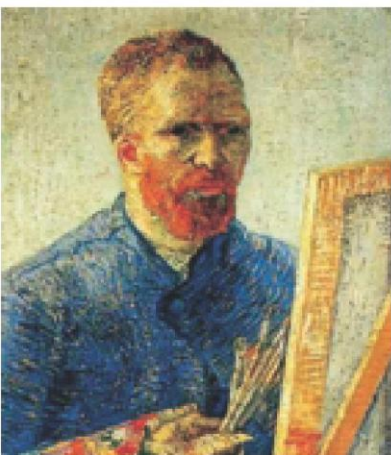
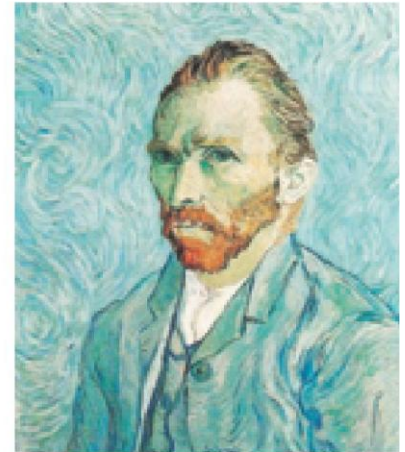
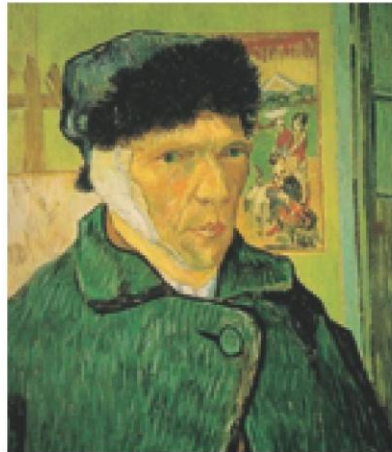
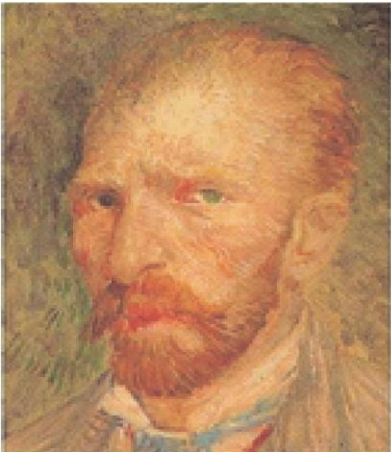
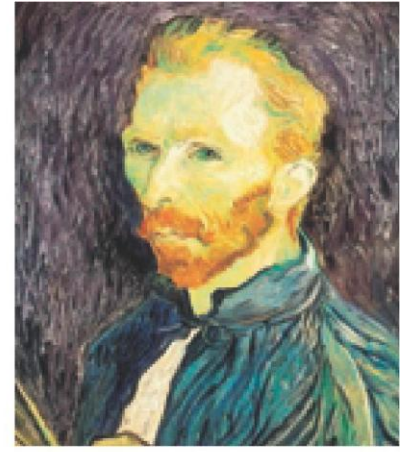
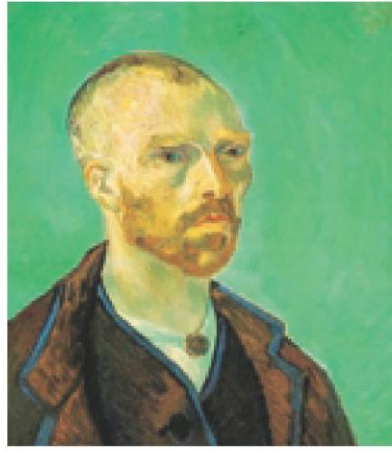
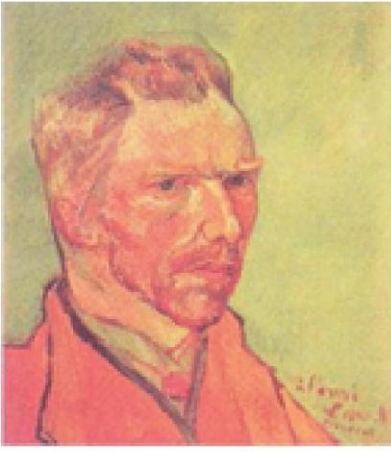
**(Ε. Πετρούνιας, Νεοελληνική
γραμματική και συγκριτική ανάλυση,
University Studio Press A.E.,
Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 56-58)**

**Η νέα βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας.
Στο εξωτερικό της υπάρχουν
χαραγμένα στοιχεία από διάφορες
γλώσσες του κόσμου.**

Βιογραφικά **Ε**ίδη

Αυτοπροσωπογραφία του Van Gogh

Βιογραφικά είδη

Στην Αφήγηση, εκτός από την Είδηση, που μελετήσαμε στην προηγούμενη ενότητα, ανήκουν και οι διηγήσεις και οι μαρτυρίες (προφορικές ή γραπτές) που αναφέρονται σε ένα πρόσωπο. Τέτοιες είναι οι βιογραφίες και οι αυτοβιογραφίες με τις παραλλαγές τους: τη μυθιστορηματική βιογραφία, τους “βίους”, τα συναξάρια, το βιογραφικό σημείωμα, τη συστατική επιστολή, το μυθιστόρημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία, τα απομνημονεύματα, τα ημερολόγια, το αυτοβιογραφικό σημείωμα κτλ.

Η βιογραφία και η αυτοβιογραφία κινούνται ανάμεσα στη λογοτεχνία και στην ιστορία, χωρίς να ταυτίζονται με καμιά από αυτές και χωρίς να τις αντικαθιστούν.

Μπορούμε πάντως να πούμε ότι σήμερα κλίνουν περισσότερο προς τη λογοτεχνία παρά προς την ιστορία. Σ' αυτά τα είδη ο βιογράφος εκθέτει / γράφει τη ζωή / το βίο και το έργο ενός αξιόλογου ανθρώπου: ενός άλλου στην περίπτωση της βιογραφίας, του εαυτού του στην περίπτωση της αυτοβιογραφίας. Και στις δύο περιπτώσεις βιογραφούνται ή αυτοβιογραφούνται άνθρωποι (επιστήμονες, εξερευνητές, καλλιτέχνες, πολιτικοί, στρατιωτικοί κ.ά.) που με τη δράση τους κίνησαν το ενδιαφέρον των συγχρόνων τους ή των μεταγενεστέρων, άνθρωποι δηλαδή που ανέπτυξαν δράση θετική συνήθως ή και αρνητική κάποτε μέσα στην ανθρώπινη κοινότητα.

Είναι φανερό, βέβαια, ότι ο βιογράφος δεν μπορεί να παρουσιάσει

όλα τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του σχετικά με τη ζωή και το έργο του βιογραφούμενου. Επομένως, όπως εξάλλου συμβαίνει σε κάθε είδους αφήγηση, ο βιογράφος / αφηγητής αναγκαστικά επιλέγει εκείνα τα στοιχεία που θεωρεί πιο σημαντικά για το σκοπό του. Ανάλογα με την πρόθεσή του να ανακαλύψει την αλήθεια, να εγκωμιάσει, να ψέξει ή να διδάξει, καθορίζει την οπτική γωνία της αφήγησής του και συνεπώς προβάλλει, αποσιωπά ή και αποκρύπτει ορισμένα στοιχεία.

Με τα βιογραφικά είδη σχετίζονται και οι συστατικές επιστολές, οι οποίες, όπως εξάλλου και τα αυτοβιογραφικά σημειώματα, έχουν πληροφοριακό χαρακτήρα και εξυπηρετούν τις ανάγκες, πνευματικές και πρακτικές,

της καθημερινής ανθρώπινης επικοινωνίας.

Εννοείται ότι σε κάθε βιογραφικό είδος χρησιμοποιείται διαφορετικό ύφος και γλωσσική ποικιλία, ανάλογα με το συγκεκριμένο είδος, το σκοπό του βιογράφου και το δέκτη στον οποίο αυτός απευθύνεται. Έτσι π.χ. το ύφος στη μυθιστορηματική βιογραφία είναι λογοτεχνικό, στη συστατική επιστολή και στο βιογραφικό σημείωμα είναι συνήθως επίσημο και τυπικό, ενώ στο ημερολόγιο είναι οικείο και καθημερινό.

Αξιόλογα κείμενα της Αρχαίας και της Νέας Ελληνικής γραμματείας που ανήκουν στο βιογραφικό είδος έχετε διδαχτεί στο Γυμνάσιο.

Μπορείτε να αναφέρετε ορισμένα άλλα έργα (λογοτεχνικά, ιστορικά, σικά) με έκδηλο (αυτο)βιογραφικό παραδείγματα; Έχετε υπόψη σας θεατρικά, κινηματογραφικά, μουσικά;

βίος*

συναξάρι(α)*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

μυθιστορηματική
βιογραφία

βιογραφικό
σημείωμα

συστατική
επιστολή

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ

απομνημονεύματα

ημερολόγια

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

**μυθιστόρημα
με αυτοβιογραφικά
στοιχεία**

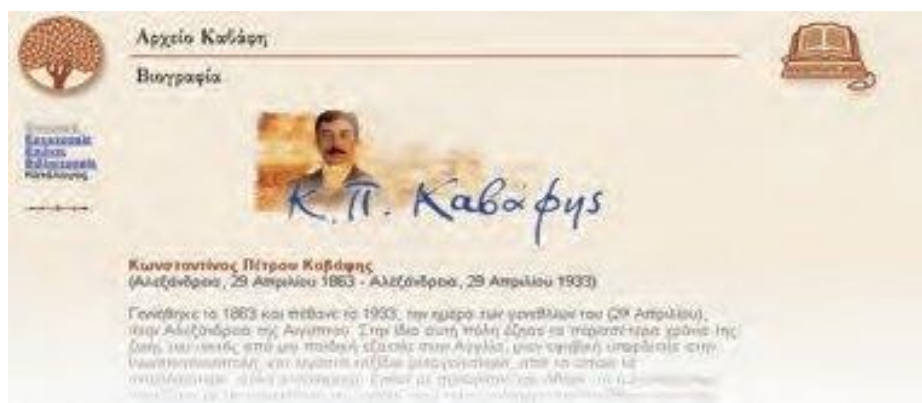
**αυτοβιογραφικό
σημείωμα**

* **Βίος**: βιογραφία, ιστορία ενός ατόμου (Βίοι παράλληλοι του Πλουτάρχου).

* **Συναξάρι(α)** : απάνθισμα βιογραφικών αγίων.

1 Βιογραφία, μυθιστορηματική βιογραφία

 Η πρόθεση του συγγραφέα στη σύνθεση μιας βιογραφίας ή αυτοβιογραφίας είναι έμμεσα διδακτική. Ο συγγραφέας δηλαδή, υποκινημένος από κάποιον θαυμασμό για ένα πρόσωπο ή για κάποιες πράξεις του, έχει την πρόθεση να αφήσει σε σύγχρονους και μεταγενέστερους αξιομνημόνευτο διδακτικό υλικό.

Η βιογραφία του Καβάφη στην ιστοσελίδα του Σπουδαστηρίου Νέου Ελληνισμού

Διάβασε τη βιογραφία του Αλβέρτου Σβάιτσερ (βλ. Παράρτημα σ. 137) και επισήμανε:

- α) την πρόθεση του συγγραφέα να διδάξει (έμμεσα ή άμεσα),**
- β) το αξιομνημόνευτο διδακτικό υλικό της,**
- γ) το θαυμασμό του συγγραφέα προς τον βιογραφούμενο.**

Ο αναγνώστης γοητεύεται από μια βιογραφία ή αυτοβιογραφία, γιατί:

- α) αποκρυπτογραφεί μια ανθρώπινη προσωπικότητα, β) αποκτά πραγματολογική γνώση μιας εποχής, διαπιστώνοντας τι έγινε τότε, γ) ικανοποιεί την περιέργειά του, δ) ανακαλύπτει γενικότερα τον άνθρωπο / το συνάνθρωπό του.**

Ποιους από αυτούς τους λόγους, που γοητεύουν τον αναγνώστη, διαπιστώνεις στην πιο πάνω βιογραφία του Α. Σβάιτσερ; Τι νομίζεις; είναι μόνο / απλώς γοητευτικό να ανακαλύπτεις το συνάνθρωπό σου;

Διάβασε τα παρακάτω ποιήματα και σχολίασε τον τρόπο με τον οποίο βιογραφείται η ηρωίδα τους σε κάθε ένα από αυτά.

1 ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΑΣ **Στη μάνα μου**

**Το σπίτι
κοιτάζει τον δημόσιο δρόμο
και τη θάλασσα**

με λογική τεσσάρων παραθύρων,
χαμογελώντας στερεότυπα
μ' ένα πλατύ πορτοκαλί
μπαλκόνι.

Σ' αυτό το μπαλκόνι
σ' αυτό το χαμόγελο
τ' απογεύματα, η μάνα μου
το δυσανάγνωστό της πρόσωπο
εκθέτει.

Ο χρόνος το συνέγραψε
χωρίς έξαρση
από τη νύχτα σε νύχτα
σε γλώσσα πόνου ρέουσα
γεμίζοντας
κατεβατά φθοράς.
Κι ούτε ένα λάθος γέλιου.

Κάθεται
άκρη άκρη στην καρέκλα
να μην επιβαρύνει το απόγευμα

μ' όλο το βάρος της κατάκοιτης
καρδιάς της,

ίσα ίσα να υπάρχει
σταματημένη μέσα στη ζωή της
από μίαν άπνοια τύχης,
ίσα ίσα για ν' αντέξει τώρα
της έκπληξής της το σπασμό:

«Υπάρχουν θάλασσες
καράβια νευρικά
που σπρώχουν λύσεις
στο ανεμπόδιστο;
Και άνεμοι που ξεριζώνουνε

τα στάσιμα;

Κι αυτά τα εύληπτα που πίνει

χρώματα

το αλκοολικό απόγευμα
υπάρχουν;» Δεν το 'ξερε.
Δε το 'ξερε η ζωή της.

Τώρα

αποτολμά μια κίνηση παράξενη:
λίγο το σώμα ρίχνει εμπρός,

το ξαναφέρει πίσω,
βαριά κωπηλασία μνήμης κάνει,
γιαλό γιαλό τα δάκρυά της.

Σιγά Σιγά
απόγευμα, πρόσωπο και μπαλκόνι
από το σούρουπο υποσκάπτονται.
Το σχήμα τους παραφρονεί.
Σε χώρο θάμπους κλείνονται
να μην μπορούν να μπουν τα μάτια
μας.
Νυχτώνει.

Συκιά, καλοκαίρι 1961

(Κική Δημουλά, από τη συλλογή
“Επίτα ίχνη”)

2

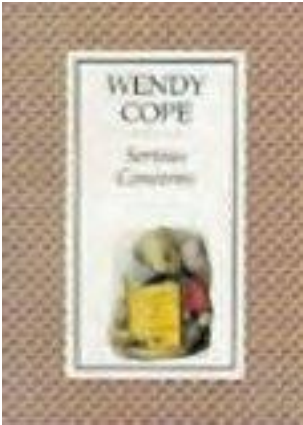
“Ονόματα”

Ελίζα ήταν τ’ όνομά της μόνο
για λίγες εβδομάδες
τότε που ήταν μωρό.

Ελίζα, Λίλη. Σύντομα της το άλλαξαν σε Λιλ.

Κατόπιν, στο φούρνο που
δούλευε, έγινε η δεσποινίς
Στιούαρτ
και ύστερα “αγάπη μου ”
“λατρεία μου ”, μητέρα.

Στα τριάντα της που χήρε-
ψε ξαναγύρισε στη δου-
λειά ως κυρία Χαντ.

Εντωμεταξύ η κόρη της μεγάλωσε,
παντρεύτηκε και γέννησε ένα παιδί.

Τώρα πια ήταν η γιαγιά.

“Όλοι με φωνάζουν γιαγιά ” έλεγε
στους πελάτες.

Και πράγματι έτσι τη φώναζαν
οι φίλοι, οι καταστηματάρχες της
γειτονιάς και ο γιατρός της.

**Στο θάλαμο γερόντων
στο νοσοκομείο
συνήθιζαν να φωνάζουν τους
ασθενείς με τα μικρά τους ονόματα.
Τους είπαμε: “Λιλ” ή “Γιαγιά”.
Αλλά κανένα από αυτά τα ονόματα
δεν ήταν στο φάκελό της.
Κι έτσι σ’ αυτές τις τελευταίες μέρες
της, της πίκρας
και της ανημποριάς,
ξανάγινε για μια και τελευταία φορά
η Ελίζα.**

**(Wendy Cope
στο “Serious Concerns”, Faber and
Faber 1992)**

**Να διαβάσεις και να σχολιάσεις
τις απόψεις για τη βιογραφία, που
έχουν διατυπωθεί από τον Ρέι
Μονκ, βιογράφο του διάσημου
φιλοσόφου Λούντβιχ Βιτγκενστάιν:**

[...] “Έχω την αίσθηση ότι το να καταλαβαίνει κανείς έναν άνθρωπο είναι σαν να καταλαβαίνει ένα μουσικό κομμάτι, μια ποιητική σύνθεση [...]]

Από τη μια η βιογραφία προϋποθέτει ένα είδος ενόρασης, από την άλλη, ο βιογράφος πρέπει να διαθέτει κάποιες εκλεκτικές συγγένειες με τον βιογραφούμενο. Πολλές βιογραφίες αποτυγχάνουν είτε γιατί δεν υπάρχει αυτή η συγγένεια – που τη θεωρώ κινητήρια δύναμη της βιογραφικής προσπάθειας – είτε γιατί ο βιογράφος αδυνατεί να καταλάβει τη σκέψη του βιογραφούμενου και τον πολιτισμό μέσα στον οποίο αναπτύχθηκε και δημιούργησε [...]]

Φυσικά, μια από τις κρυφές αρετές της βιογραφίας είναι να αφήνεις το βιογραφούμενο να μιλάει και να μην ενδίδεις στον πειρασμό να εξη-

γείς ή να ερμηνεύεις τα λεγόμενά του όταν δεν χρειάζεται. Άλλο είναι να αφηγείσαι ένα ανέκδοτο και άλλο να το εξηγείς. Αν το εξηγήσεις, η χάρη του χάνεται [...]

Πιστεύω ότι η εποχή μας χαρακτηρίζεται από έντονη αποπροσωποποίηση· ίσως, λοιπόν, το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού για τις βιογραφίες να φανερώνει την ανάγκη των ανθρώπων να ανακαλύψουν κάτι βαθύτερο στην ανθρώπινη ύπαρξη. Άλλο όμως βιογραφία και άλλο εισβολή στην ιδιωτική ζωή [...]

Η βιογραφία αποκαλύπτει, φανερώνεται, αλλά δεν ορίζεται. Γι' αυτό και είναι στη φύση της βιογραφίας να μην κατορθώνει ποτέ να συλλάβει το αντικείμενό της πλήρως”.

(από τον ημερήσιο Τύπο, 28-5-1999)

 Όπως είδαμε προηγουμένως, τύπος της βιογραφίας είναι και η μυθιστορηματική βιογραφία· σ' αυτήν οι συγγραφείς, χωρίς να προδίδουν την αλήθεια, διαπλέκουν διακριτικά, με δημιουργική φαντασία και αφηγηματική χάρη, πραγματικά και φανταστικά στοιχεία. Να διαβάσεις το απόσπασμα από τη μυθιστορηματική βιογραφία του Θ. Κολοκοτρώνη (βλ. Παράρτημα σ. 139) και να προσπαθήσεις να διακρίνεις τα φανταστικά από τα πραγματικά στοιχεία.

2

Βιογραφικό σημείωμα

α) Τα γεγονότα και τα σχόλια σε ένα βιογραφικό σημείωμα

Να μελετήσεις το βιογραφικό σημείωμα του Παπαδιαμάντη και να υπογραμμίσεις τα γεγονότα και τα σχόλια που σχετίζονται με τη ζωή και το έργο του βιογραφούμενου.

Α. Παπαδιαμάντης. Φωτογραφία του Γ. Χατζόπουλου, 1908 (πρώτη στάση).

(1)
Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης
(1851-1911)

Ήταν γιος φτωχού ιερέα και γεννήθηκε στη Σκιάθο, όπου έμαθε και τα πρώτα γράμματα· έπειτα φοίτησε, με διακοπές, σε γυμνάσια της Χαλκίδας, του Πειραιά και της Αθήνας. Τελείωσε τη Μέση Εκπαίδευση το 1874, σε ηλικία 23 ετών, και την ίδια χρονιά γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου. Παράλληλα μελετούσε μόνος του ξένες γλώσσες. Οι οικονομικές δυσκολίες τον ανάγκασαν να διακόψει τις σπουδές του και να στραφεί στο βιοπορισμό· εργάστηκε κυρίως ως μεταφραστής (από τα αγγλικά και γαλλικά) σε εφημερίδες. Έζησε με πολλές στερήσεις και πέθανε στη Σκιάθο. Ήταν άνθρωπος βαθύτατα

θησκευόμενος, ταπεινός και μοναχικός.

Άρχισε το συγγραφικό του έργο με ιστορικά μυθιστορήματα, περιπετειώδη και ρομαντικά. (Η Μετανάστις, Οι Έμποροι των Εθνών, Η Γυφτοπούλα), αλλά αργότερα στράφηκε στο διήγημα, όπου και διέπρεψε. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Νεοέλληνες πεζογράφους και ο κυριότερος εκπρόσωπος του ηθογραφικού διηγήματος.

Από τα 200 περίπου διηγήματα του τα πιο πολλά αναφέρονται στη ζωή των απλών ανθρώπων της Σκιάθου, ενώ ένας δεύτερος μικρότερος κύκλος αντλεί θέματα από τη ζωή στις φτωχογειτονιές της Αθήνας. Το γνήσιο αφηγηματικό υλικό του Παπαδιαμάντη, η αίσθηση της φύσης, η χριστιανική ευλάβεια κι ένα αίσθημα νοσταλγίας που

διατρέχει την αφήγησή του συνθέτοντας ένα κλίμα ιδιότυπης γοητείας, που είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά της πεζογραφίας του. Γλώσσα του είναι η καθαρεύουσα, διάσπαρτη όμως από φράσεις και λέξεις των εκκλησιαστικών βιβλίων, καθώς και από λέξεις της δημοτικής· στη δημοτική εξάλλου (και συνήθως στο ιδίωμα της Σκιάθου) είναι γραμμένοι και οι διάλογοι. Η σύνθεση των διηγημάτων του μερικές φορές είναι χαλαρή (πράγμα για το οποίο κατηγορήθηκε από μερικούς κριτικούς), αλλά η έλλειψη αυτή αναπληρώνεται από τη φυσικότητα στην αφήγηση. Από τα εκτενέστερα διηγήματα του σημαντικότερο θεωρείται η Φόνισσα.

Ο Παπαδιαμάντης δεν μπόρεσε να εκδώσει ο ίδιος κανένα βιβλίο όσο ζούσε· τα έργα του τα

δημοσίευε σε εφημερίδες και περιοδικά. Μετά το θάνατό του έγιναν διάφορες εκδόσεις.

Πρόσφατα έγινε η κριτική έκδοση των Απάντων του (εκδ. Δόμος) με την επιμέλεια του φιλόλογου Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου.

β) Η δομή και το περιεχόμενο ενός Βιογραφικού σημειώματος

 Ακολουθεί το διάγραμμα του βιογραφικού σημειώματος που μελέτησες. Σ' αυτό μπορείς:

α) να παρατηρήσεις τους δύο βασικούς σπονδύλους από τους οποίους αρθρώνεται το βιογραφικό σημείωμα και να διακρίνεις τα μέρη τους·

β) να αναζητήσεις την πορεία της σκέψης του βιογράφου και να προσδιορίσεις τον άξονα πάνω

στον οποίο αυτή οικοδομείται, ανιχνεύοντας μαζί και τον τρόπο με τον οποίο (ο βιογράφος) επέλεξε και οργάνωσε το υλικό του.

A. Η ΖΩΗ

α. Καταγωγή Πρώτα γράμματα

Ήταν γιος φτωχού ιερέα και γεννήθηκε στη Σκιάθο, όπου έμαθε και τα πρώτα του γράμματα.

β. Σπουδές

1 Γυμνάσιο

Έπειτα φοίτησε, με διακοπές, σε γυμνάσια της Χαλκίδας, του Πειραιά και της Αθήνας.

2 → Πανεπιστήμιο

Τελείωσε τη Μέση Εκπαίδευση το 1874, σε ηλικία 23 ετών, και την ίδια χρονιά γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου.

3 → Ξένες γλώσσες

Παράλληλα μελετούσε μόνος του ξένες γλώσσες.

Υ. Βιοπορισμός Θάνατος

Οι οικονομικές δυσκολίες τον ανάγκασαν να διακόψει τις σπουδές του και να στραφεί στο βιοπορισμό· εργάστηκε κυρίως ως μεταφραστής (από τα αγγλικά και γαλλικά) σε εφημερίδες. Έζησε με

πολλές στερήσεις και πέθανε στη Σκιάθο.

δ. Γνωρίσματα του χαρακτήρα του

Ήταν άνθρωπος βαθύτατα θρησκευόμενος, ταπεινός και μοναχικός.

Β. ΤΟ ΕΡΓΟ

α. Γενικός χαρακτηρισμός του

1 μυθιστόρημα

Άρχισε το συγγραφικό του έργο με ιστορικά μυθιστορήματα, περιπετειώδη και ρομαντικά (Η Μετανάστις, Οι Έμποροι των Εθνών, Η Γυφτοπούλα), αλλά αργότερα στράφηκε στο διήγημα, όπου και διέπρεψε.

2 → διήγημα

Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Νεοέλληνες πεζογράφους και ο κυριότερος εκπρόσωπος του ηθογραφικού διηγήματος.

β. Η ποιότητά του

1 → τα θέματά του(τους)

Από τα 200 περίπου διηγήματά του τα πιο πολλά τα θέματα του αναφέρονται στη ζωή των απλών ανθρώπων της (τους) Σκιάθου, ενώ ένας δεύτερος μικρότερος κύκλος αντλεί θέματα από τη ζωή στις φτωχογειτονιές της Αθήνας.

2 → το κλίμα του (τους)

Το γνήσιο αφηγηματικό υλικό του

Παπαδιαμάντη, η αίσθηση της φύσης, η χριστιανική ευλάβεια κι ένα αίσθημα νοσταλγίας που διατρέχει την αφήγησή του (τους) συνθέτουν ένα κλίμα ιδιότυπης γοητείας, που είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά της πεζογραφίας του.

1 → η γλώσσα του (τους)

Γλώσσα του είναι η καθαρεύουσα, διάσπартη όμως η γλώσσα του από λέξεις και φράσεις των εκκλησιαστικών βιβλίων, (τους) καθώς και από λέξεις της δημοτικής· στη δημοτική εξάλλου (και ιδίως στο ιδίωμα της Σκιάθου) είναι γραμμένοι και οι διάλογοι.

2 → Η σύνθεση των διηγημάτων του μερικές φορές είναι χαλαρή (πράγμα για το οποίο

κατηγορήθηκε από μερικούς κριτικούς), αλλά η έλλειψη αυτή αναπληρώνεται από τη φυσικότητα στην αφήγηση. Από τα εκτενέστερα διηγήματά του σημαντικότερο θεωρείται η Φόνισσα.

Υ. Η έκδοση του έργου του

1 → πριν

Ο Παπαδιαμάντης δεν μπόρεσε να εκδώσει ο ίδιος πριν κανένα βιβλίο όσο ζούσε· τα έργα του τα δημοσίευε σε εφημερίδες και περιοδικά. Μετά το θάνατό του έγιναν διάφορες εκδόσεις.

2 → πρόσφατα

Πρόσφατα έγινε η κριτική έκδοση των Απάντων του (εκδ. Δόμος) με

την επιμέλεια του φιλολόγου Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου.

Τα δύο τμήματα του βιογραφικού σημειώματος (η ζωή και το έργο του Παπαδιαμάντη) βρίσκονται σε κάποια, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, φανερή ανταπόκριση μεταξύ τους.

Έτσι π. χ. στο δεύτερο τμήμα (Β) του βιογραφικού σημειώματος δηλώνονται τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της πεζογραφίας του Παπαδιαμάντη. Μπορείς να ερμηνεύσεις κάποια από αυτά συσχετίζοντάς τα με βιογραφικά στοιχεία του πρώτου τμήματος (Α).

γ) Το διάγραμμα ενός Βιογραφικού σημειώματος

Το βιογραφικό σημείωμα (2) αναφέρεται κι αυτό στον Παπαδιαμάντη. Να το μελετήσεις και να αποτυπώσεις το διάγραμμά του, έχοντας ως οδηγό το διάγραμμα του αντίστοιχου βιογραφικού σημειώματος (1).

(2)

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης (1851-1911)

Κορυφαίος διηγηματογράφος. Γεννήθηκε και πέθανε στη Σκιάθο, όπου έμαθε και τα πρώτα γράμματα. Φοίτησε, έπειτα, σε γυμνάσια της Χαλκίδας, του Πειραιά, και της Αθήνας. Μεγάλος, το 1874, τελείωσε τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και

γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου, όπου και φοίτησε χωρίς ποτέ να πάρει πτυχίο· αναγκάστηκε νωρίς να στραφεί στο βιοπορισμό. Έτσι εργάστηκε ως δημοσιογράφος / μεταφραστής σε διάφορες εφημερίδες.

Χρονικά, ανήκει στη γενιά του 1880, αν και έμεινε έξω από τους αγώνες και τις αγωνίες αυτής της γενιάς, στην οποία πολλά οφείλει η λογοτεχνία μας. Κρατήθηκε μακριά από τις φιλολογικές ζυμώσεις της εποχής του: φιλολογικοί καβγάδες, γλωσσικό ζήτημα, νέοι φιλολογικοί προσανατολισμοί φαίνεται να τον αφήνουν ασυγκίνητο. Αυτό όμως είναι εντελώς εξωτερικό. Ο Παπαδιαμάντης έχει το δικό του κόσμο, και σύμφωνα μ' αυτόν πλάθει το δικό του έργο. Στα μεγάλα φιλολογικά προβλήματα του καιρού του

δίνει τις προσωπικές του λύσεις. Γι' αυτό και μένει μόνος στα γράμματα χωρίς εταίρους και απογόνους. Όπως μόνος έμεινε και στη ζωή· μόνος και ιδιότυπος.

Το ίδιο ιδιότυπο είναι και το έργο του· είναι επηρεασμένο από τη ζωή του: Ο Παπαδιαμάντης καταγόταν από φτωχή οικογένεια· ήταν γιος ιερέα· το περιβάλλον του σπιτιού του ήταν θρησκευτικό· του ίδιου η ζωή υπήρξε ασκητική· ήταν ο κοσμοκαλόγερος, όπως τον είπαν, ο άγιος των ελληνικών γραμμάτων. Αυτή λοιπόν η μυστική ζωή του σφραγίζει το έργο του, που είναι εμπνευσμένο από τη Σκιάθο: οι ήρωές του, απλοί ναυτικοί, ευσεβείς χριστιανοί, γυναίκες, παιδιά, γέροι, ιερείς, κινούνται στο χώρο του νησιού, όπου κινήθηκε και ο ίδιος, όταν ήταν παιδί. Τα διηγήματά του

**δεν έχουν πάντα πλοκή και δέσιμο.
Είναι αφηγήσεις απλές.**

Αη Σώστης.

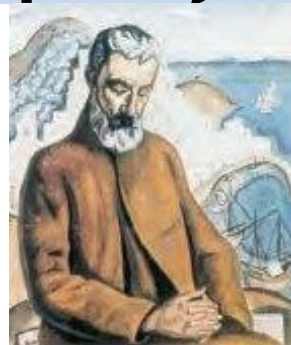
**Η γλώσσα του είναι κι αυτή ιδιό-
τυπη· είναι η γλώσσα του Παπα-
διαμάντη· μια γλωσσική ποικιλία
που συναιρεί και ζωντανεύει μέσα
της γλωσσικά στοιχεία παρμένα
από τη δημοτική, την καθαρεύουσα,
τα εκκλησιαστικά βιβλία και από το
ιδίωμα της Σκιάθου. Ωστόσο έχει
μουσικότητα και γοητεία.**

**Έργα του: “Οι Έμποροι των
εθνών” (μυθιστόρημα), “Η Φόνισ-
σα” (νουβέλα), “Όνειρο στο κύμα”
(διήγημα), “Υπό την βασιλικήν**

δρυν” (διήγημα), “ Φτωχός άγιος” (διήγημα), “Σταχτομαζώχτρα” (διήγημα), “Στο Χριστό στο κάστρο” (διήγημα) και άλλα πολλά διηγήματα, περίπου διακόσια.

δ) Σύγκριση δύο Βιογραφικών σημειωμάτων

Σύγκρινε τώρα τα βιογραφικά σημειώματα (1) και (2) μεταξύ τους:

α) ως προς τον τρόπο με τον οποίο αρχίζει το καθένα τους: αρχή του (1): “Ήταν γιος φτωχού ιερέα και γεννήθηκε...” αρχή του (2): “Κορυφαίος διηγηματογράφος. Γεννήθηκε...” Μπορείς να πεις

ποιος από τους δύο τρόπους είναι περισσότερο πιστός στη γραφή ενός συνηθισμένου βιογραφικού σημειώματος, ποιος είναι περισσότερο ασυνήθιστος αλλά και περισσότερο δεμένος με ένα από τα κυρίαρχα γνωρίσματα του έργου·

β) ως προς τον τρόπο με τον οποίο τελειώνει το καθένα τους: ποιος από τους δύο τρόπους παρουσιάζει για σένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ποιος είναι περισσότερο σύμφωνος με την ορθόδοξη γραφή ενός βιογραφικού σημειώματος· ποιος από τους δύο βιογράφους φαίνεται περισσότερο ενημερωμένος· (Σημείωσε ότι ένα βιογραφικό σημείωμα μπορεί να τελειώνει με πολλούς τρόπους: με αναφορά του τελευταίου σημαντικού γεγονότος της ζωής του βιογραφουμένου, με

σύντομη παρουσίαση του έργου του, με ανακοίνωση των μελλοντικών σχεδίων του βιογραφουμένου – εφόσον αυτός ζει – με αναφορά σχετική με την τύχη του έργου του κτλ.)·

γ) γενικότερα ως προς τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη δομή τους.

Από τη σύγκριση που έκανες πιο πάνω, διατύπωσε την άποψη σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατόν να γραφεί ένα βιογραφικό σημείωμα.

Μίλησε λ. χ. για τη δομή του, για τα σταθερά και τα μεταβλητά συστατικά στοιχεία του, για τη δυνατότητα που έχει ο βιογράφος να συνθέτει με περισσότερη ή με λιγότερη

ελευθερία ένα βιογραφικό σημείωμα, παρά τους περιορισμούς που του επιβάλλει αυτό το είδος του λόγου.

Βασίσου σε περισσότερες από μία πηγές και προσπάθησε να συνθέσεις το βιογραφικό σημείωμα ενός συγγραφέα της προτίμησής σου, ακολουθώντας στις γενικές του γραμμές το προηγούμενο διάγραμμα. Αξιοποίησε και το παρακάτω λεξιλόγιο.

Λεξιλόγιο

Βιογραφικού σημειώματος

ΤΑ ΜΕΡΗ

ΛΕΞΕΙΣ & ΦΡΑΣΕΙΣ

1) Γενικός χαρακτηρισμός
Κυριότερος εκπρόσωπος, κορυφαίος διηγηματογράφος, μυθιστοριογράφος, ποιητής.

2) Ζωή & Βιοπορισμός

Το περιβάλλον του, οι συνθήκες της ζωής του, τα βιώματά του· η ζωή του υπήρξε ασκητική, μαρτυρική, θυελώδης, πολυτάραχη, ανέμελη.

Βιοπορισμός, αναγκάστηκε να στραφεί στο βιοπορισμό· προσηλώθηκε, επιδόθηκε ψυχή τε και σώματι, είχε ως κύριο έργο· ασχολήθηκε ερασιτεχνικά, παρεμπιπτόντως, είχε ως πάρεργο.

3) Εποχή

Ανήκει στη γενιά του/της, κρατήθηκε μακριά από, συμμετείχε στις φιλολογικές ζυμώσεις (έρευνες, έριδες) της εποχής του.

4) Έργο

Συγγραφικό έργο αξιόλογο, ιδιότυπο, σημαντικό· καρπός/ προϊόν του έργου του· εμπνέεται από, σφραγίζει το έργο.

5) Έκδοση

Έκδοση κοινή, λαϊκή, πολυτελείας· επανέκδοση, αναδημοσίευση, ανατύπωση, εκδίδω, δημοσιεύω, κυκλοφορώ, θέτω σε κυκλοφορία, βλέπω το φως της δημοσιότητας, αναδημοσιεύω, αδημοσίευτος, ανέκδοτος.

Να δημιουργήσεις λέξεις με πρώτο ή δεύτερο συνθετικό τα ουσιαστικά “βίος” και “έργο”:

Παράδειγμα: βιοπάλη, συμβίωση, εργόχειρο, κάτεργο.

Να συγκεντρώσεις τα επίθετα με τα οποία μπορούμε να χαρακτηρίσουμε θετικά ή αρνητικά το ύφος του συγγραφέα (π.χ. απλό, ανεπιτήδευτο, επιτηδευμένο, εξεζητημένο, νευρώδες, άτονο, πλαδαρό).

Προσπάθησε, τώρα, να προσδιορίσεις τη σημασία τους, σχηματίζοντας σύντομες φράσεις.

Παράδειγμα: Χαιρόσουν το λόγο του. Το ύφος του ήταν απλό και ανεπιτήδευτο.

Να διακρίνεις τις σημασίες των λέξεων:

έργο-εργασία, σταδιοδρομία-επάγγελμα, άεργος, απασχόληση-υποαπασχόληση, πρόσληψη-διορισμός, διαθεσιμότητα-απόλυση-παραίτηση.

Να αντικαταστήσεις τις λέξεις/φράσεις που έχουν τυπωθεί με έντονα στοιχεία. Όπου χρειάζεται, χρησιμοποίησε και το λεξικό.

Παράδειγμα:

- Αυτός είναι βίος και πολιτεία = έχει κάνει ή έχει πάθει πολλά.

– Ενδιατρίβει σε ασήμαντες λεπτομέρειες, με αποτέλεσμα να γίνεται η διήγησή του ανιαρή.

– Εντρυφώ σε κοσμικές διασκεδάσεις ή σε φιλοσοφικές μελέτες.

Είναι άνθρωπος κενός. Η μόνη του ευχαρίστηση είναι να εντρυφά σε εφήμερες διασκεδάσεις.

– Η ματαιοδοξία του δεν έχει όρια.

– Η πολυπραγμοσύνη του τον κάνει κάποτε αδιάκριτο.

– Έχει άπειρες ικανότητες. Σε όλα επιτηδεύεται.

– Ποτέ δεν καταπιάστηκε με την κύρια εργασία της. Τι περιμένεις; Άνθρωπος που τυρβάζει περί πολλά.

– Επιδίδεται στην πολιτική.

- Είναι προσηλωμένος στις παλιές, συντηρητικές αντιλήψεις.
- Ήταν ένας πολιτικός που απέφευγε τις οξύτητες και τις ακρότητες. Τον διέκρινε η μετριοπάθεια.
- Ο ναρκισσισμός του τον οδηγούσε στην υπεροψία.
- Συνεχώς περιαυτολογεί. Η έπαρση και η κομπορρημοσύνη του προκαλούν την αντιπάθεια.

Αντικατάστησε τα εκφωνήματα που ακολουθούν με άλλα ισοδύναμα.

Παράδειγμα:

- Έχει πάρει ένα λούστρο = έχει αποκτήσει μια επιφανειακή μόρφωση.

φωστήρας, ζωντανή βιβλιοθήκη, αυτοδίδακτος, οψιμαθής, ξεφτέρι, θησαυρός γνώσεων, ξέρει λίγα κολλυβογράμματα, μαθαίνει μέσες άκρες, πήρε ένα πασάλειμμα, είναι

άνθρωπος του καθήκοντος, είναι άνθρωπος της πέννας, εργάτης του λόγου, καλαμαράς, γραφιάς, μιλάει εξεζητημένα.

Γράψε μια επιστολή σε ένα φίλο, για να τον ενημερώσεις σχετικά με ένα επώνυμο πρόσωπο της περιοχής σου, το οποίο δε σ' αφήνει αδιάφορο, αλλά σε φορτίζει ψυχικά, δηλώνοντας και αιτιολογώντας τα θετικά και τα αρνητικά συναισθήματα που σου δημιουργεί.

Χρησιμοποιώντας τα ίδια στοιχεία, γράψε για το ίδιο πρόσωπο ένα βιογραφικό σημείωμα. Τη φορά αυτή όμως φρόντισε να απαλλαγείς από τη συναισθηματική σου φόρτιση. Παράθεσε και σύνθεσε τα βιογραφικά του στοιχεία, όσο πιο αντικειμενικά μπορείς, αφού

σκοπός σου είναι να δημοσιεύσεις το σημείωμα αυτό σ' ένα λεύκωμα-αφιέρωμα στις προσωπικότητες της περιοχής σου.

Χρήσιμη πληροφορία

Συγκέντρωσε τα βιογραφικά στοιχεία του προσώπου που σε ενδιαφέρει με μια συνέντευξη. Με τις κατάλληλες ερωτήσεις μπορείς να πληροφορηθείς τα σχετικά με τη γέννησή του, την οικογενειακή του κατάσταση, τις σπουδές του, το επάγγελμά του, τις προοπτικές του κτλ.

Το βιογραφικό σημείωμα περιέχει συνήθως ένα σύντομο χαρακτηρισμό του βιογραφούμενου.

Προσπάθησε να σκεφτείς σε τι θα μπορούσε να χρησιμεύσει αυτός ο χαρακτηρισμός και ποια θα μπο-

ρούσε να είναι γενικότερα η χρησιμότητα ενός βιογραφικού σημειώματος για τον αναγνώστη. Στήριξε την άποψή σου στα προηγούμενα ή και σε άλλα βιογραφικά σημειώματα.

Έρευνα

Στόχος της έρευνας αυτής είναι να μελετηθεί η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στη ζωή ενός ανθρώπου (καταγωγή, μόρφωση, σπουδές κτλ.) και στη γλωσσική ποικιλία που χρησιμοποιεί.

**Μπορείτε να εργαστείτε ως εξής:
Να σχηματίσετε ομάδες των 5-6 ατόμων και η κάθε ομάδα να υποβάλει το ερωτηματολόγιο, που σας δίνεται παρακάτω βοηθητικά, σε ένα άτομο με διαφορετική κοινωνική προέλευση και επαγγελματική**

απασχόληση (έναν έμπορο, έναν καθηγητή, έναν εργάτη, έναν αγρότη κτλ.). Στις απαντήσεις του αυτές θα στηρίξετε ύστερα τις γλωσσικές σας παρατηρήσεις, για να διαπιστώσετε τη γλωσσική ποικιλία που χρησιμοποιεί. Στην εργασία σας αυτή θα σας διευκολύνει η χρήση μαγνητοφώνου.

Ερωτηματολόγιο

- Πού και πότε γεννηθήκατε;**
- Ποια είναι η οικογενειακή σας κατάσταση; Είστε έγγαμος ή άγαμος; Από πόσα μέλη αποτελείται η οικογένειά σας;**
- Σε ποια βαθμίδα της εκπαίδευσης (στοιχειώδη, μέση, ανώτερη, ανώτατη) έχετε φθάσει;**

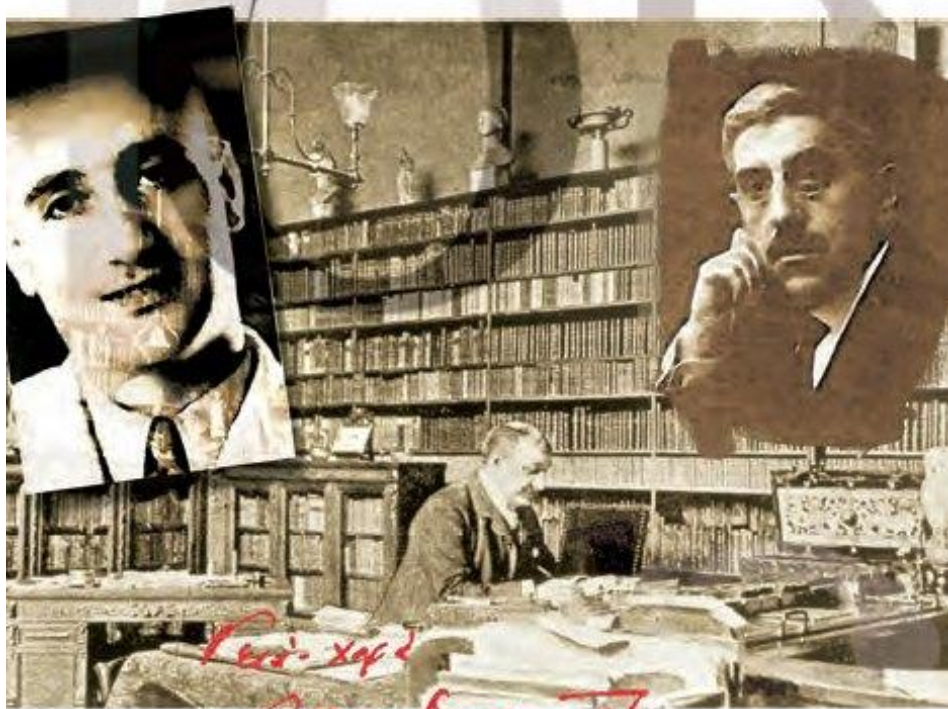
- Τι άλλες σπουδές (γλώσσες, μουσική κτλ.) έχετε κάνει;**
- Μπορείτε να αναφέρετε με συντομία κάποια αξιοσημείωτα γεγονότα στη ζωή σας;**
- Τι επάγγελμα ασκείτε και για ποιους λόγους το επιλέξατε;**
- Ποιες είναι οι ευχάριστες και ποιες οι δυσάρεστες πλευρές του επαγγέλματος σας;**
- Κατορθώσατε να πετύχετε τους αρχικούς στόχους σχετικά με το επάγγελμα σας, και ποιες είναι οι μελλοντικές σας προοπτικές γι' αυτό;**
- Ποια είναι τα ενδιαφέροντα σας, και με τι άλλο ασχολείστε ερασιτεχνικά;**

3 Αυτοβιογραφία / μυθιστόρημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία

Παραλλαγή της αυτοβιογραφίας μπορεί να θεωρηθεί και το μυθιστόρημα που περιέχει αυτοβιογραφικά στοιχεία.

Προσπάθησε να βρεις τις βασικές διαφορές ανάμεσα στα δύο είδη. Να στηρίξεις την απάντησή σου στα κείμενα: “Γλωσσική αυτοβιογραφία” Π. Νιρβάνα (βλ. Παράρτημα σ. 142), και στο απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Γ. Θεοτοκά “Λεωνής” (βλ. Παράρτημα σ. 145), [Ένα έθνος νεόφτωχο].

Peri. xaf 2
Vincent Bronaet

4 Αυτοβιογραφικό σημείωμα

α) Σύγκριση ενός αυτοβιογραφικού σημειώματος με ένα βιογραφικό σημείωμα

Να συγκρίνεις το αυτοβιογραφικό σημείωμα του Αλ. Παπαδιαμάντη με το βιογραφικό σημείωμα της σ.45/77 ως προς το είδος των πληροφοριών (καταγωγή, σπουδές, ασχολία, επάγγελμα κτλ.), το πλήθος, την οργάνωσή τους και τον τύπο του αφηγητή (συμμετέχει ή δε συμμετέχει στα γεγονότα).

Εγεννήθη εν Σκιάθω τη 4 Μαρτίου 1851. Εβγήκα από το Ελληνικόν Σχ(ολείον) εις τα 1863, αλλά μόνον το 1867 εστάλην εις το Γυμνάσιον

Χαλκίδος, όπου ήκουσα την Α΄ και Β΄ τάξιν. Την Γ΄ εμαθήτευσα εις Πειραιά, είτα διέκοψα τας σπουδάς μου, κ΄ έμεινα εις την πατρίδα. Κατά Ιούλιον του 1872 επήγα εις το Άγιον Όρος χάριν προσκυνήσεως, όπου έμεινα ολίγους μήνας. Τω 1873 ήλθα εις Αθήνας κ΄ εφοίτησα εις την Δ΄ του Βαρβακείου. Τω 1874 ενεγράφην εις την Φιλοσοφικήν Σχολήν, όπου ήκουσα κατ΄ εκλογήν ολίγα μαθήματα φιλολογικά, κατ΄ ιδίαν δε ησχολούμην εις τας ξένας γλώσσας.

Μικρός εζωγράφιζα Αγίους, είτα έγγραφα στίχους, κ΄ εδοκίμαζα να συντάξω κωμωδίας. Τω 1868 επεχείρησα να γράψω μυθιστόρημα. Τω 1879 εδημοσιεύθη “η Μετανάστις”, έργον μου, εις τον “Νεολόγον” Κ/πόλεως. Τω 1881 ενθρησκευτικόν ποιημάτιον εις το

περιοδικόν “Σωτήρα”. Τω 1882
εδημοσιεύθη “Οι έμποροι των
Εθνών” εις το “Μη χάνεσαι”.
Αργότερα έγραψα περί τα εκατόν
διηγήματα, δημοσιευθέντα εις
διάφορα περιοδικά κ’ εφημερίδας.

(Α. Παπαδιαμάντης Αυτοβιογρα-
φούμενος, επιμ. Παν. Μουλλά,
Αθήνα, Ερμής, 1974, σελ. λα')

β) Το έμμεσο σχόλιο στο αυτο- βιογραφικό σημείωμα

 Φαινομενικά τουλάχιστον το
αυτοβιογραφικό σημείωμα του
Παπαδιαμάντη περιορίζεται στα
γεγονότα και δεν περιέχει σχόλια,
όπως το βιογραφικό. Ωστόσο, μια
προσεκτικότερη ανάγνωση μας
πείθει για το αντίθετο· π.χ. η
θρησκευτικότητα του

Παπαδιαμάντη που δηλώνεται ως σχόλιο στο βιογραφικό σημείωμα (σ. 45/77) “Ήταν άνθρωπος βαθύτατα θρησκευόμενος” είναι φανερή και στο αυτοβιογραφικό. Ο συγγραφέας, ανάλογα με την οπτική του γωνία, παραλείπει κάποια γεγονότα ή προβάλλει κάποια άλλα, έμμεσα σχολιάζει τη ζωή του.

Σε ποια σημεία του αυτοβιογραφικού σημειώματος φαίνεται η θρησκευτικότητα του Παπαδιαμάντη; Μπορείς να βρεις ποια άλλα στοιχεία από τη ζωή και το έργο του σχολιάζει έμμεσα ο συγγραφέας; Στην εργασία σου αυτή θα σε βοηθήσουν και οι παρατηρήσεις του επιμελητή της έκδοσης.

Θα 'λεγες πως ο άνθρωπος που πέρασε τη ζωή του σκαλίζοντας τις

αναμνήσεις του έχει, στα γερατειά του, μια μνήμη αρκετά ελλειπτική, ή μια διάθεση για ακριβολογία τουλάχιστο αμβλυμένη. Να είναι τυχαίες άραγε οι βασικές παραλείψεις του παραπάνω σημειώματος; Και να είναι τάχα χωρίς σημασία οι λεπτομέρειες, όσες φαίνονται να κατέχουν μια έκταση δυσανάλογη με το μέγεθος του πρόχειρου αυτού κειμένου; Ουσιαστικά, αν αναλύσουμε τα αυτοβιογραφικά στοιχεία που μας δίνει ο Παπαδιαμάντης, θα βρούμε μόνο σκόρπια και λειψά θραύσματα, κοιταγμένα κάποτε με μεγεθυντικό φακό. Οι άτυχες και ατελέσφορες σπουδές του λ. χ. παίρνουν μεγάλη σημασία. Νομίζεις πως ο συγγραφέας μας, ανακαλώντας τη ζωή του, δε σταματά, σε σημαντικό βαθμό, παρά στις αποτυχίες του ή στις απόπειρές του

(εδοκίμαζα να..., επεχείρησα να...).

Είναι άραγε μόνο απλή ένδειξη μετριοφροσύνης; Τα μαθητικά και τα νεανικά του χρόνια κατέχουν το μεγαλύτερο μέρος του σημειώματός του. Το χριστιανικό του βίωμα επισημαίνεται με τρεις νύξεις: ταξίδι στο Άγιο Όρος, παιδικές ζωγραφιές αγίων, θρησκευτικό ποίημα. Όλο το γνωστό λογοτεχνικό του έργο συνοψίζεται σε δυο μυθιστορήματα και καμιά εκατοσταριά διηγήματα. Ανάμεσα στις αυτοβιογραφικές του πληροφορίες δεν έχουν θέση ούτε τα οικογενειακά του ούτε οι επαγγελματικές του απασχολήσεις. Ανάμεσα στα έργα του δεν αναφέρεται ούτε “Η Γυφτοπούλα ” ούτε ο “Χρήστος Μηλιώνης”. Η κύρια δραστηριότητα και η δόξα του, η διηγηματογραφία, μνημονεύεται με συντομία και με

ασάφεια (“περί τα εκατόν διηγήματα.”). Λες και όλη η μετά το 1882 ζωή του, δηλαδή όλο το χρονικό της βιοπάλης του και της δημιουργικής του παραγωγής στην Αθήνα, δεν αξίζει στα μάτια του για περισσότερα από μια φράση βιαστική.

(Α. Παπαδιαμάντης Αυτοβιογραφούμενος, επιμ. Παν. Μουλλά, ό.π. σελ. λα-λβ)

Μπορείς τώρα να υποθέσεις για ποιους λόγους ένας δημιουργός αυτοβιογραφείται “απόλυτα ή σχετικά”, αποκαλύπτει ή αποκρύπτει ορισμένα στοιχεία από τη ζωή του;

γ) Σύγκριση δύο αυτοβιογραφικών σημειωμάτων

Να διαβάσεις το αυτοβιογραφικό σημείωμα του Γιάννη Ψυχάρη και να το συγκρίνεις με το αντίστοιχο του Αλ. Παπαδιαμάντη (σ. 77/86) ως προς τη γλώσσα/το ύφος, το περιεχόμενο (αναφορά βιογραφικών στοιχείων, γεγονότων κτλ.) και την οργάνωση της ύλης. Σχολιάζει με διαφορετικό τρόπο ο κάθε συγγραφέας τη ζωή και το έργο του; Να γράψεις με συντομία τα συμπεράσματά σου.

**"Το ταξίδι μου"
Μαρτυρία μιας εποχής
Βιογραφία***

Είμαι στην Οδέσσα γεννημένος
στα 1854, τρίτη μέρα του

Μαγιού, το μήνα δηλαδή που γεννιούνται, λέει, και τα γαϊδουράκια. Κι αλήθεια, σαν είμουνα παιδί και σα μου μάθαινε ο δάσκαλος την καθαρέβουσα, η καθαρέβουσα μου άρεζε τρομερά και δεν ήθελα καμμιάν άλλη γλώσσα να μιλήσω. Ύστερα όμως, σαν έγινα άντρας, κατάλαβα πως το Μάη γεννιούνται τα λουλούδια κι άρχιζα ν' αγαπώ τη δημοτική.

Λουλούδια δεν είναι τα λόγια μονάχα που ξεφυτρώνουνε, που μαραίνονται και ξαναβλαστάνουνε στου λαού ταχείλια· λουλούδια είναι κ' οι ψυχές. Κ' έτσι προσπάθησα να τα μυρίσω και τα δυο, να μάσω και μερικά πού και πού.

Αν κ' έφυγα μακριά από τους δασκάλους κι από τη δασκαλωσύνη, το 'φερε η τύχη μου να γίνω καθηγητής, στα 1884, στη Σκολή για

**Μαθήματα Ανώτερα του Παρισιού.
Ίσως γιατί έγινα καθηγητής, άφησα
γεια στους δασκάλους. Σβυούν οι
δάσκαλοι σαν τους κοιτάζεις λιγάκι
με της επιστήμης το λυχνάρι.
Λυχναράκι κ' η επιστήμη η δική
μου, μα μου φτάνει για να γνωρίσω
και στα σκοτεινά τα λουλούδια και
τα γαϊδούρια.**

**Τέτοιο λυχναράκι κρατούσα στο
χέρι, σαν έκαμα το “Ταξίδι μου ”
στα 1888. Τώρα,, μόνο στα λου-
λούδια προσέχω. Λουλούδια θέλει η
Ρωμοσύνη κι αποβαρέθηκε τους
δασκάλους.**

**Αφτά είχα να πω και μου φαίνο-
νται τα πιο σπουδαία. Αν είναι κι
άλλα, τα λέμε κατόπι, σα γράψω και
εγώ τη “Ζωή μου ”, που τη γράφω
κιόλας με κάθε μου βιβλίο, και που
μάλιστα έχυσα την ψυχή μου σ’ “Τό-
-νειρο του Γιαννίρη ”. Η ελπίδα μου**

είναι, όταν πεθάνω, όχι πως θα λιγοστέψουν τα γαϊδουράκια, που είναι καλά και χρήσιμα ζώα, μόνε πως θ' αλλάξουν και κείνα, αφού φαν και χωνέψουν ένα δυο ρωμαϊκά λουλουδάκια, γύρο στην πράσινή πεφκιά που φύτεψα και γω για την Ελλάδα, σταθάνατο Νησί της Αγάπης.

(Γ. Ψυχάρη, Το ταξίδι μου, Εκδ. Ερμής, Αθήνα, 1983, / ανατύπ. επιμέλ. Α. Αγγέλου, σελ. 9-10)

* στη συγκεκριμένη περίπτωση ο όρος βιογραφία χρησιμοποιείται αντί για τον όρο αυτοβιογραφία

δ) Ο πρακτικός σκοπός ενός (αυτο)βιογραφικού σημειώματος (curriculum vitae)

 Το (αυτο)βιογραφικό σημείωμα συνήθως γράφεται για έναν πρακτι-

κό σκοπό· π.χ. για την κατάληψη μιας θέσης, για μια υποτροφία κτλ. Στην περίπτωση αυτή προβάλλονται εκείνα τα βιογραφικά στοιχεία-προσόντα που εξυπηρετούν κάθε φορά το συγκεκριμένο σκοπό του ενδιαφερομένου. Επομένως είναι φανερό ότι το αυτοβιογραφικό σημείωμα έχει κάποια κοινά σημεία με τη συστατική επιστολή, με τη διαφορά ότι στο αυτοβιογραφικό ο συντάκτης είναι ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος.

Να διαβάσεις το σύντομο (αυτο)βιογραφικό σημείωμα, που έγραψε η υποψήφια για μια υποτροφία, και να βρεις ποια στοιχεία τονίζονται ιδιαίτερα.

Βιογραφικό σημείωμα της...
Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη το 1950. Το 1968 γράφτηκα στη Φιλο-

σοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και σπούδασα με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. Το 1972 πήρα το πτυχίο του τμήματος Μέσων και Νεότερων Ελληνικών Σπουδών (Μ.Ν.ΕΣ.) με άριστα και διορίστηκα καθηγήτρια στη Μ. Εκπαίδευση.

Υπηρέτησα στο Αγρίνιο, στην Πάτρα και στη Θεσσαλονίκη. Το 1977-78 παρακολούθησα τα μαθήματα της Σχολής Επιμόρφωσης Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Μ.Ε.) και το 1979-80 γράφτηκα στο μεταπτυχιακό τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Α. Π. Θ. Το 1982 πήρα με άριστα το δίπλωμα των μεταπτυχιακών σπουδών του κλάδου Νεότερης Ελληνικής Φιλολογίας.

Κατέχω άριστα τη γαλλική και την αγγλική γλώσσα, και έχω κάνει

ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια
με τα εξής θέματα:

α).....

β).....

γ).....

Δημοσίευσα επίσης τα άρθρα και
μελέτες:

α).....

β).....

γ).....

 Το προηγούμενο βιογραφικό
σημείωμα μπορεί να έχει και την
παρακάτω μορφή:

1950 Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη

Σπουδές

1968 Γράφτηκα στη Φιλοσοφική
Σχολή του Α.Π.Θ.

1972 Πήρα το πτυχίο του Τμή-
ματος Μέσων και Νεότερων

**Ελληνικών Σπουδών (Μ.Ν.Ε.Σ.) με
άριστα.**

**1977-78 Παρακολούθησα τα
μαθήματα της Σχολής Επιμόρφω-
σης Λειτουργών Μέσης
Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Μ.Ε.)**

**1982 Πήρα με άριστα το δίπλωμα
των μεταπτυχιακών σπουδών του
κλάδου Νεότερης Ελληνικής
Φιλολογίας.**

Εκπαιδευτικό έργο

**1972 Διορίστηκα στη Μέση
Εκπαίδευση.**

Συγγραφικό έργο

**1975 Δημοσίευσα το άρθρο
“.....” στο περιοδικό,
σελ.....**

**1976 Δημοσίευσα το άρθρο
“.....” στο περιοδικό,
σελ.....κτλ.**

Συμμετοχή σε συνέδρια

1988 Συμμετείχα με ανακοίνωση στο Β΄ Πανελλήνιο συνέδριο για τη γλώσσα. Το θέμα της ανακοίνωσής μου ήταν: “.....”

1991 Συμμετείχα με ανακοίνωση στοκτλ.

Ξένες γλώσσες

Πτυχίο γαλλικής (Sorbone II) και αγγλικής γλώσσας (Proficiency).

Οικογενειακή κατάσταση

Έγγαμος με δύο παιδιά

Οι συνηθισμένες θεματικές ενότητες ενός βιογραφικού σημειώματος*

Οι παρακάτω θεματικές ενότητες είναι αυτές που ενδείκνυνται για ένα ολοκληρωμένο βιογραφικό σημείωμα. Δεν είναι απαραίτητο να έχετε στοιχεία για όλες τις θεματικές ενότητες. Μη διστάσετε όμως να αναφέρετε κάποιες εμπειρίες (π.χ. μερική καλοκαιρινή απασχόληση ή μερική απασχόληση άσχετη με το αντικείμενο σπουδών σας) που εσείς δεν θεωρείτε σημαντικές. Επιπλέον, μπορείτε να δημιουργήσετε εσείς κάποιες διαφορετικές θεματικές ενότητες που να ταιριάζουν περισσότερο στις ικανότητες και στην προσωπικότητά σας.

Προσωπικά στοιχεία:

Αναφέρετε ολόκληρο το όνομά σας, διεύθυνση, ημερομηνία γεννήσεως, τηλέφωνο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email), υπηκοότητα (εφόσον κάνετε αίτηση στο εξωτερικό). Προαιρετικά: κατάσταση γάμου, στρατιωτικές υποχρεώσεις, τόπο γέννησης.

Στόχος(οι) σταδιοδρομίας:

Η αναφορά αυτή είναι προαιρετική και θα πρέπει να είναι σύντομη (1-3 σειρές) και σε συμφωνία με την εκπαίδευση, τα προσόντα σας και τη θέση στην οποία υποβάλλετε την αίτηση. Μην αναφέρετε κάποιους άσχετους στόχους. Οι στόχοι σας, δηλαδή, θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί και συγχρόνως να

ενέχουν στοιχεία φιλοδοξίας, χωρίς όμως στόμφους και μεγαλοστομίες.

Εκπαίδευση:

Ξεκινήστε από τον πιο πρόσφατο και/ή σημαντικό τίτλο σπουδών. Αναφέρετε πτυχιακές σπουδές (πεδίο σπουδών, πανεπιστήμιο), άλλες τυχόν τριτοβάθμιες σπουδές (π.χ. ΤΕΙ ή ΙΕΚ πριν από την είσοδό σας στο πανεπιστήμιο) και λυκειακές σπουδές. Μην αναφέρετε σπουδές δημοτικού και γυμνασίου. Ο βαθμός πτυχίου και απολυτηρίου αναφέρεται εφόσον είναι αξιόλογος. Εάν έχετε συμμετάσχει σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών (Erasmus) ή παρόμοια, θα το αναφέρετε σε αυτή την ενότητα.

Σεμινάρια, συνεχής κατάρτιση:

Αναφέρετε την παρακολούθηση σεμιναρίων, συνεδρίων κ.ά. (ημερομηνία, τίτλος σεμιναρίου, φορέας υλοποίησης, τόπος υλοποίησης). Αν υπάρχει κάποια εκπαίδευση που παρακολουθήσατε για εκτεταμένο χρονικό διάστημα και οδήγησε σε κάποιο δίπλωμα, αναφέρετε και τον τίτλο του διπλώματος.

*** Τα στοιχεία αυτά προέρχονται από το σχετικό φυλλάδιο που εξέδωσε το Γραφείο Διασύνδεσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ)**

Επαγγελματική εμπειρία:

Ημερομηνία: εάν έχετε

μείνει αρκετό χρονικό διάστημα σε μία θέση, αναφέρετε μόνο τα χρόνια (π.χ. 1993-1995) εάν όμως έχετε μία σύντομη εμπειρία αναφέρετε και τους μήνες (π.χ. 2/1993-5/1993). Στην ίδια σειρά αναφέρετε τον τίτλο της θέσης σας (π.χ. γραμματειακή υποστήριξη, πωλήσεις κτλ.). Εν συνεχεία αναφέρετε την εταιρεία, επιχείρηση, ίδρυμα ή φορέα απασχόλησης. Τέλος, θεμιτό είναι να περιγράψετε μέσα σε 1-2 σειρές τα καθήκοντα και τις ευθύνες που περιελάμβανε η θέση εργασίας σας. Εάν μία απασχόλησή σας είναι άσχετη με μία επόμενη δεν χρειάζεται να δώσετε εξηγήσεις για τέτοιες αλλαγές. Εάν κατά τη διάρκεια των σπουδών σας συμμετείχατε σε κάποιο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης (έμμισθα ή άμισθα)

μπορείτε να το αναφέρετε ως επαγγελματική εμπειρία.

Διακρίσεις:

Αναφέρετε τις υποτροφίες ή άλλες διακρίσεις που σας απονεμήθηκαν.

Ξένες γλώσσες:

Αναφέρετε τις ξένες γλώσσες που γνωρίζετε και σε τι επίπεδο γλώσσες: [π.χ. αγγλικά ικανοποιητικό επίπεδο, (πτυχίο Lower)].

Άλλες γνώσεις:

Εδώ να αναφέρετε εξειδικευμένες γνώσεις που δεν καλύφθηκαν από προηγούμενους τομείς, όπως γνώσεις Η/Υ, καθώς και τα προγράμματα που

γνωρίζετε. Εάν έχετε μόνο γνώσεις Η/Υ, μπορείτε να ονομάσετε την κατηγορία ως “Γνώσεις Η/Υ”, αντί για “Άλλες γνώσεις”.

Προσωπικά ενδιαφέροντα:

Εδώ αναφέρετε τα προσωπικά σας ενδιαφέροντα και χόμπι. Είναι σημαντικά, διότι δείχνουν πόσο σφαιρική προσωπικότητα είσαστε. Περιλαμβάνονται πληροφορίες όπως η συμμετοχή σας σε κάποια αθλητική ομάδα, ή μαθήματα κάποιου μουσικού οργάνου, ζωγραφικής κ.ά. Επίσης, αναφέρονται ενασχόληση με τον κινηματογράφο, συμμετοχή σε κάποια λέσχη, συμμετοχή σε δραστηριότητες του δήμου, οικολογία κ.ά. Είναι προτιμότερο να μην περιλάβετε πληροφορίες που

έχουν σχέση με τη συμμετοχή σας σε πολιτικούς ή θρησκευτικούς συλλόγους.

Συστάσεις:

Προτιμότερο είναι να μην αναφέρετε λεπτομέρειες για τις συστατικές επιστολές, παρά μόνο μία σημείωση στο τέλος του βιογραφικού σας: Συστάσεις διαθέσιμες εφόσον ζητηθούν.

Σκέψου με τι θα ήθελες να ασχοληθείς στη ζωή σου. Υπόθεσε ότι αποφασίζεις να πάρεις μέρος σ' ένα διαγωνισμό για την κατάληψη μιας θέσης.

Να γράψεις το βιογραφικό σου σημείωμα, στο οποίο εκτός από τα τυπικά προσόντα σου, φρόντισε να

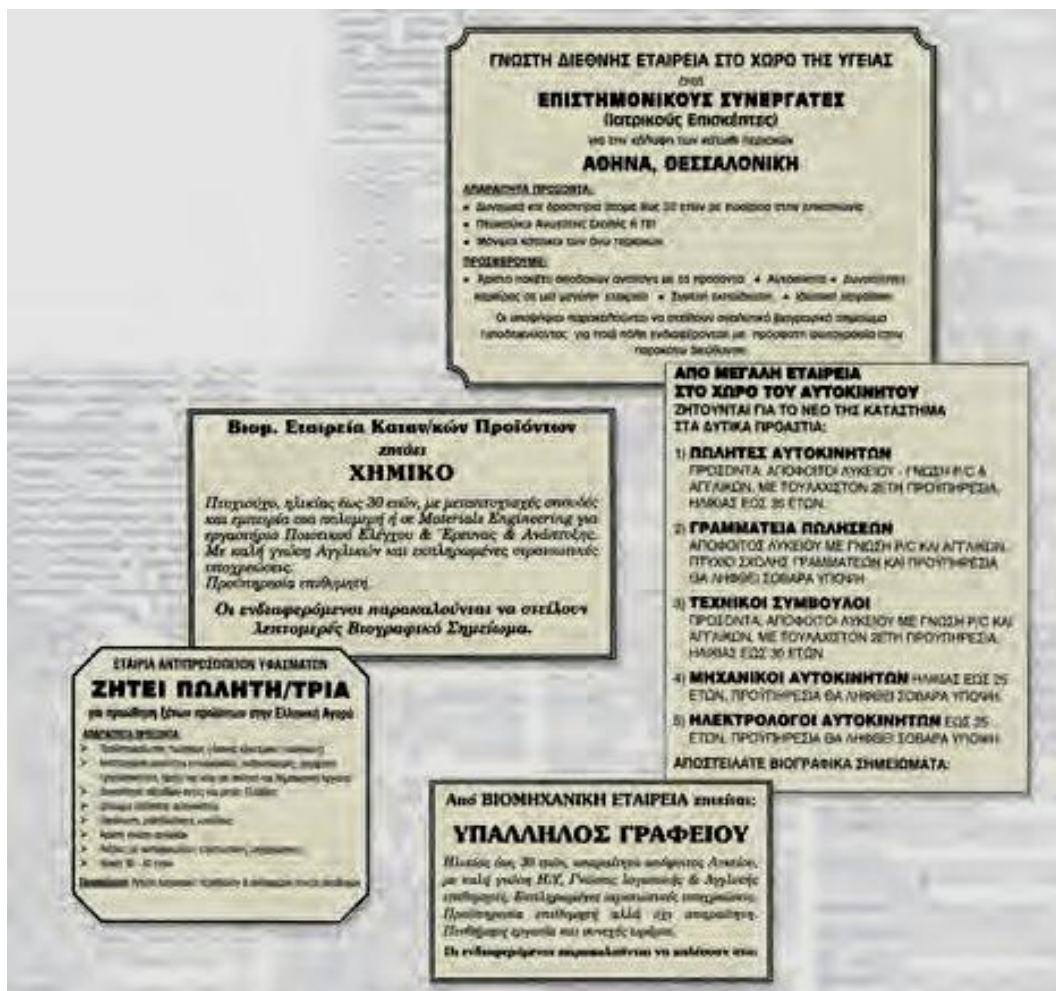
παρουσιάσεις και μια συνολική εικόνα της προσωπικότητάς σου, ώστε οι κριτές σου να μπορέσουν να σε γνωρίσουν και να σε αξιολογήσουν καλύτερα. Έτσι στο βιογραφικό σου θα περιλαμβάνονται επιπλέον τα ενδιαφέροντα, οι δραστηριότητες και οι στόχοι σου για το μέλλον.

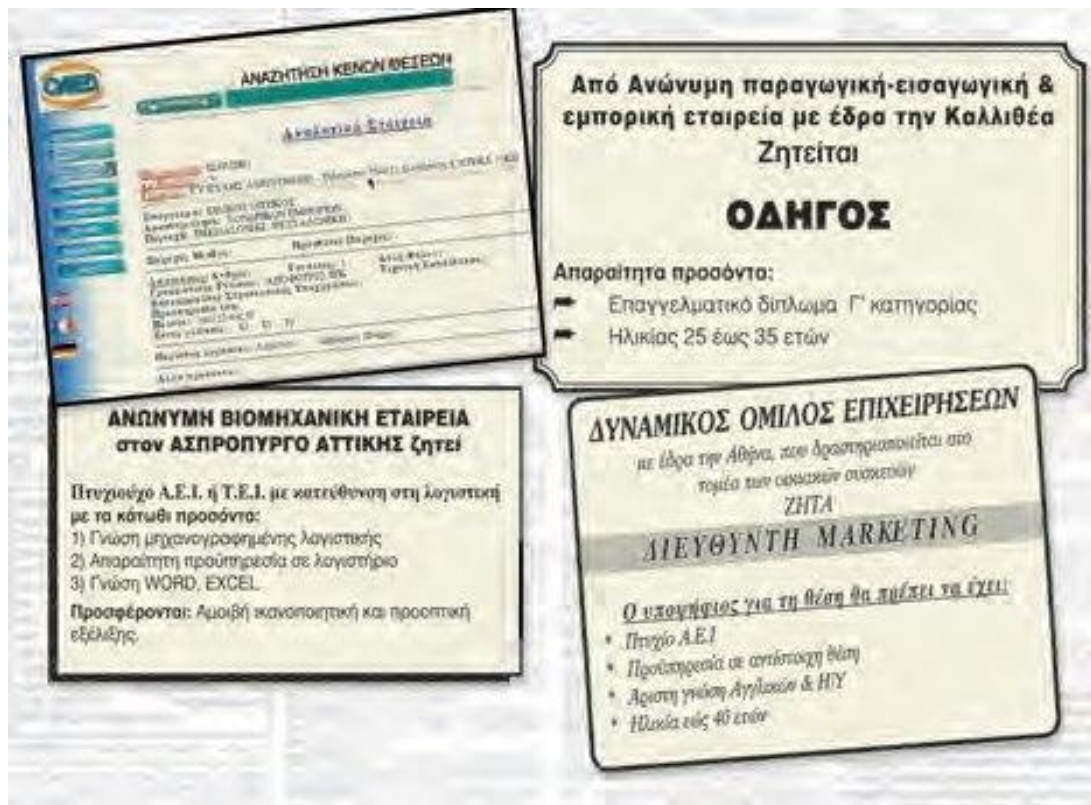
Εναλλακτικά:

Υπόθεσε ότι ενδιαφέρεσαι να εργαστείς σε μια κατασκήνωση για ένα πρόγραμμα περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Γράψε για το σκοπό αυτό το κατάλληλο βιογραφικό σου.

Να επιλέξεις μία από τις αγγελίες προσφοράς εργασίας που ακολουθούν και να γράψεις το κατάλληλο βιογραφικό σημείωμα. Έπειτα, με βάση τα στοιχεία του

βιογραφικού, να γράψεις μια δική σου αγγελία για εύρεση εργασίας.

Κοίταξε, τώρα, πώς μια ποιήτρια, η Κική Δημουλά, γράφει τη δική της “αγγελία”. Σύγκρινε τη γλώσσα και το ύφος του ποιήματος με το αντίστοιχο των συνηθισμένων αγγελιών.

Αγγελίες

**Διατίθεται απόγνωσις
εις αρίστην κατάστασιν,**

και ευρύχωρον αδιέξοδον.
Σε τιμές ευκαιρίας.

Ανεκμετάλλευτον και εύκαρπτον
έδαφος πωλείται
ελλείπει τύχης και διαθέσεως.

Και χρόνος
αμεταχείριστος εντελώς.

Πληροφορία: Αδιέξοδον.
Ώρα: Πάσα.

(Κική Δημουλά, από τη συλλογή
“Ερήμην”)

Θέματα για συζήτηση
και έκφραση – έκθεση

(σχετικά με την εργασία και την
επιλογή επαγγέλματος)

Να διαβάσεις και να συζητήσεις τα εδάφια του άρθρου 23 από την “Παγκόσμια διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων”(10/12/1948):

- 1. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και να προστατεύεται από την ανεργία.**
- 2. Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.**
- 3. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σ’ αυτόν και στην οικογένειά του συνθήκες ζωής αξιοπρεπείς. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.**

4. Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με τους άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σ' αυτά για την προάσπιση των συμφερόντων του.

Με ποια κριτήρια συνήθως επιλέγει κάποιος ένα επάγγελμα; Ανάλογα με τις προσωπικές του ανάγκες, με την κοινωνική αναγνώριση που μπορεί να του προσφέρει το επάγγελμα ή με τα χρήματα που θα

του αποφέρει; Με ποια κριτήρια θα επέλεγες, εσύ προσωπικά, το μελλοντικό σου επάγγελμα;

Διάβασε στη διπλανή στήλη τα αποσπάσματα από άρθρο εφημερίδας και σχολίασε το θέμα και τα συμπεράσματα της έρευνας του Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών σχετικά με την επιλογή επαγγέλματος.

Απόλυτα ενταγμένος στο πνεύμα της νέας εποχής αναμένεται να είναι σύντομα ο τρόπος με τον οποίο οι μαθητές των Γυμνασίων και των Λυκείων θα επιλέγουν το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν. Ένα από τα σχέδια που κυκλοφορούν στους κόλπους του “Εθνικού Κέντρου Επαγγελματικού Προσανατολισμού” θέλει τους

μαθητές να επιλέγουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει με τη βοήθεια ενός ... κεντρικού ηλεκτρονικού εγκεφάλου. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, οι μαθητές των σχολείων όλης της χώρας θα συμπληρώνουν ειδικά ερωτηματολόγια και οι απαντήσεις τους θα αποστέλλονται σε έναν κεντρικό ηλεκτρονικό υπολογιστή. Ο ηλεκτρονικός εγκέφαλος - θα εγκατασταθεί κατά πάσα πιθανότητα στην Αθήνα- αναλαμβάνει από εκεί και πέρα να επεξεργαστεί τα δεδομένα και να προτείνει σε κάθε μαθητή ξεχωριστά τα επαγγέλματα που ταιριάζουν περισσότερο στην προσωπικότητά του. [...]

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι ένας τομέας με καθοριστική σημασία όχι μόνο για την προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη των νέων γενιών, αλλά και

για την πορεία της αγοράς εργασίας. Χρειάζεται δε πολλή “δουλειά” από μέρους της Πολιτείας, καθώς οι περισσότεροι νέοι σήμερα επιλέγουν επάγγελμα με τρόπους αποσπασματικούς: πολλοί επηρεάζονται από τους γονείς τους, οι οποίοι ναι μεν μπορούν να έχουν καλές προθέσεις, όμως δεν έχουν τη σωστή πληροφόρηση για τις προοπτικές που έχουν οι διάφορες ειδικότητες. Άλλοι μπορεί να μην επηρεάζονται από το οικογενειακό τους περιβάλλον, όμως διαλέγουν επάγγελμα από τύχη. Ενδεικτικό είναι ότι, σύμφωνα με έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), περίπου ο ένας στους επτά φοιτητές της ιατρικής (το 14%) επιλέγει τον ιατρικό κλάδο... στην τύχη. [...]

Ο σημαντικός ρόλος που παίζει το οικογενειακό περιβάλλον στη διαμόρφωση της γνώμης του μαθητή για το επάγγελμα που θα ακολουθήσει καταγράφεται ξεκάθαρα στην έρευνα του ΕΚΚΕ που πραγματοποιήθηκε στους φοιτητές της ιατρικής. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των φοιτητών – που φθάνει στο 41% – δήλωσε ότι ακολούθησε τον ιατρικό κλάδο “αναγκαστικά”. Δέχθηκαν, δηλαδή, πίεση από τις οικογένειές τους (αλλά και από το σχολικό περιβάλλον, που τους ωθούσε να δώσουν εξετάσεις για την ιατρική, επειδή ήταν πολύ καλοί μαθητές)].

(από τον ημερήσιο Τύπο, 6-6-1999).

ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ*			
	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ	15,7%	11,8%	14,0%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ	20,3%	36,3%	27,2%
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	22,3%	26,6%	24,1%
ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ	41,7%	25,3%	34,7%

*** Έρευνα σε φοιτητές της Ιατρικής**

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς οι εξής απόψεις για την εκλογή επαγγέλματος:

“Όλοι είναι ικανοί για όλα”.

“Ο καθένας είναι ικανός μόνο για ένα επάγγελμα” και

“Ο καθένας μπορεί να ασκήσει αρκετά επαγγέλματα”.

Ποια από τις τρεις αυτές απόψεις θεωρείς σωστότερη; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου.

Να συζητήσετε την άποψη του συγγραφέα και να διατυπώσετε τις δικές σας σκέψεις για το θέμα.

“... Εάν το επάγγελμα που θα ασκήσεις ικανοποιεί μόνο τη ματαιοδοξία σου ή υπηρετεί μόνο το στενό υλικό συμφέρον σου, θα

είσαι άνθρωπος αποτυχημένος και δυστυχής.”

**(Ε. Παπανούτσος,
Πρακτική φιλοσοφία).**

Η οικιακή εργασία της γυναίκας θεωρείται συνήθως ως αυτονόητη προσφορά και δεν αναγνωρίζεται από όλους η αξία της.

Πιστεύεις ότι θα άλλαζε η κατάσταση, εάν η γυναίκα αμειβόταν από την πολιτεία ή εάν υπήρχε δίκαιη κατανομή της οικιακής εργασίας σ' όλα τα μέλη της οικογένειας;

Δικαιολογείς την ύπαρξη “καθαρά” γυναικείων και αντρικών επαγγελμαμάτων; Να στηρίξεις με επιχειρήματα τις απόψεις σου.

Να σχολιάσεις τις απόψεις του διπλανού παραθέματος και να γράψεις τις δικές σου σκέψεις για το θέμα.

“... Η αποκλειστική, ολοκληρωτική και στεγνή ειδίκευση μπορεί να προωθεί τον τεχνικό πολιτισμό, αλλά δεν προωθεί τον πνευματικό πολιτισμό. Στρεβλώνει το άτομο· από σφαιρικό άνθρωπο τον κάνει ειδικευμένο εργαλείο. Η ειδίκευση, βέβαια, είναι ανάγκη, αλλά είναι και κίνδυνος. Είναι μια άλλη πρόκληση

του βιομηχανικού πολιτισμού κατά της ακεραιότητάς μας”.

(Χρ. Μαλεβίτση, Προοπτικές, εκδ. Δωδώνη).

Να διαβάσεις και να συζητήσεις και τις απόψεις του διπλανού κειμένου σχετικά με την ανάγκη εξειδίκευσης, συνεχούς κατάρτισης και επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων. Παρατήρησε και τους σχετικούς πίνακες που ακολουθούν στις χρωματιστές σελίδες.

Οι αλλαγές στην αγορά, όπως αυτές προσδιορίζονται από τη συγκεκριμένη ζήτηση, “υποχρεώνουν” τους αρμόδιους θεσμικούς φορείς (σχολείο, πολιτεία και οικογένεια) να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους. Το νέο

εργασιακό τοπίο μοιάζει σαν “άγνωστη χώρα” σε σχέση με τις παραδοσιακές αντιλήψεις της κοινωνίας και οι νέοι μοιάζουν ωςάν να ισορροπούν σε τεντωμένο σχοινί στην προσπάθειά τους να εναρμονισθούν με τις σημερινές ανάγκες της αγοράς και τις αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις αλλά και ταυτόχρονα να διασφαλίσουν μία σταθερή και σίγουρη για το μέλλον δουλειά. [...]

Στο τρίπτυχο “μεταπτυχιακές σπουδές - εξειδίκευση”, “ενίσχυση του ρόλου των διαμεσολαβητικών κρατικών φορέων απασχόλησης” και “ανάπτυξη ενός σωστού σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού”, εστιάζει ο αναπληρωτής καθηγητής στον τομέα της Οικονομικής της Εργασίας και της Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου

Πανεπιστημίου κ. Ιωάννης Σακέλλης του άξονες ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί η πολιτεία ώστε να μη δημιουργηθεί ένα τεράστιο χάσμα με άμεση συνέπεια την ανεργία. [...]

“Οι μεταβολές που επήλθαν στην παραγωγή ήταν ραγδαίες και όντως δημιούργησαν τις ανάγκες για καινούργιες εξειδικεύσεις και επαγγέλματα. Όμως, προοδευτικά – από τα μέσα της δεκαετίας του ’80 – διαπιστώνεται ότι η ανάγκη αυτή πλέον γίνεται όλο και πιο επιτακτική, ενώ παράλληλα κρίνεται προσφορότερο να καλύπτεται μέσα από μεταπτυχιακά τμήματα ή ανάλογα από τα προγράμματα συνεχούς κατάρτισης, τα οποία θα οργανωθούν αργότερα.

Η εξειδίκευση, εξάλλου, θα βοηθήσει να ξεπερασθεί η κρίση

που μαστίζει ορισμένα από τα παραδοσιακά “καλά” επαγγέλματα. “Επιγραμματικά, οφείλουμε να φτιάξουμε τη σχέση εκπαίδευσης - κατάρτισης, καθώς η πρώτη δίνει το χρώμα στο υλικό της δεύτερης”. [...]

“Σήμερα διαπιστώνεται το οξύμωρο, παρά την ανεργία, να έχουμε κενές θέσεις εργασίας λόγω ελλείψεων σε συγκεκριμένες ειδικότητες. Οφείλουμε ταυτόχρονα η ανάπτυξη που θα υπάρχει να είναι “εντάσεως απασχόλησης” σύμφωνα με τον ορισμό της Ε.Ε., δηλαδή να δημιουργεί θέσεις εργασίας”.

Ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός, τέλος, είναι ο πλέον αδύναμος τομέας στη χώρα μας παρά τη σημαντική διεθνώς εξέλιξη του θεσμού. “Η ισορροπία ανάμεσα στα ταλέντα και τις

ανάγκες της αγοράς εργασίας είναι επιβεβλημένη. Στην προβληματική, όμως, των παιδιών σήμερα υπάρχει κυρίως έλλειψη στόχου. Συνήθως τα παιδιά αναφέρονται σε δέσμες και κατευθύνσεις και όχι σε στόχους που να ανταποκρίνονται σε κάποια ταλέντα”, παρατηρεί ο κ. Σακέλλης.

(από τις εφημερίδες, 31-5-1998)

Τα Επαγγέλματα της Ανεργίας και της Επιτυχίας

Τι ζητάει σήμερα η αγορά εργασίας

ΤΑ 50 ΠΙΟ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Χειριστές εγκαταστάσεων

επεξεργασίας ξύλου _____ 663,92

Χειριστές μηχανών φινιρίσματος _____	475,50
Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου _____	247,76
Συναρμολογητές - εφαρμοστές μηχανημάτων και μηχανών _____	224,46
Διευθυντές υπηρεσιών υποστήριξης Εισαγγελείς ____	108,58
Τεχνίτες ανέγερσης και συντήρησης κτιρίων _____	108,26
Κοινωνικοί λειτουργοί, πτυχιούχοι ΤΕΙ ή άλλων σχολών _____	103,07
Υπάλληλοι βιβλιοθηκών _____	89,31
Τεχνολόγοι βιολογικών επιστημών _____	70,92
Χειριστές μηχανών παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων __	64,90
Κατασκευαστές και επισκευαστές ωρολογίων και οργάνων ακριβείας _____	64,04
Σχεδιαστές αρχιτεκτονικού σχεδίου	

Χειριστές μηχανών παραγωγής ειδών διατροφής	
Τεχνολόγοι επιστημών της φυσικής και της μηχανικής	
Μηχανικοί και εφαρμοστές γεωργι- κών ή βιομηχανικών μηχανημάτων	52,31
Χειριστές μηχ. παραγωγής προϊόντων από τσιμέντο	51,70
Ηλεκτροτεχνίτες, εφαρμοστές και συντηρητές ηλεκτρικών μηχανών	46,00
Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό	42,84
Ταξιδιωτικοί συνοδοί, φροντιστές και ξεναγοί	41,59
Χειριστές εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας	41,01
Στενογράφοι, δακτυλογράφοι και υπάλληλοι που χειρίζονται μηχανές με πληκτρολόγιο	34,97

Χειριστές εκτυπωτικών μηχανημάτων, μηχανών βιβλιοδεσίας	32,06
Οικονομολόγοι, κοινωνιολόγοι	31,97
Ταμίες, ταμειολογιστές	31,49
Γραμματείς διοικήσεων, βοηθοί νομικών	30,81
Τεχνίτες ταπετσαριών	28,41
Δικηγόροι και νομικοί σύμβουλοι	27,16
Χειριστές μηχ. υφαντουργίας - δέρματος - γούνας	27,12
Βοηθητικό διδακτικό προσωπικό προσχολικής και ειδικής εκπαίδευσης	25,02
Διδακτικό προσωπικό ΤΕΙ	23,96
Μεταλλωρύχοι, λατόμοι	22,65
Μαίες, διπλωματούχοι ΤΕΙ	21,07
Διδακτικό προσωπικό ιδιωτικών φροντιστηρίων, επαγγελματικών - τεχνικών σχολών	20,27

Λογιστές _____	17,43
Τεχνίτες αποπεράτωσης κτιρίων και άλλων δομικών έργων ____	17,24
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί και μηχανολόγοι μηχανικοί _____	17,05
Χειριστές εγκαταστάσεων υαλουργίας, κεραμικής _____	15,83
Βοηθοί ιατρικής, με εξαίρεση το νοσηλευτικό προσωπικό ____	14,67
Τεχνολόγοι πληροφορικής ____	14,48
Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης _____	11,28
Χειριστές χωματοουργικών μηχανημάτων και μηχανημάτων δομικών _____	11,23
Αρχιτέκτονες, πολεοδόμοι και συγκοινωνιολόγοι _____	9,48
Αρτοποιοί, ζαχαροπλάστες ____	8,97
Βιολόγοι, γεωπόνοι _____	8,82
Ιατροί _____	8,60
Αστυνομικοί _____	8,30

Φαρμακοποιοί _____ 7,44
Κομμωτές, κουρείς,
αισθητικοί _____ 7,16

1. Προσόντα που σχετίζονται με την προσωπικότητα

- Ικανότητα στις διαπροσωπικές σχέσεις και στην επικοινωνία
- Ικανότητα να ακούει με προσοχή (active listening)
- Ομαδικότητα
- Προσαρμοστικότητα
- Συνέπεια
- Αντοχή στην πίεση
- Ευελιξία

- **Θετική αντιμετώπιση των πραγμάτων**
- **Διοικητική ικανότητα**
- **Ανάληψη πρωτοβουλιών**
- **Αποφασιστικότητα**
- **Ικανότητα παρουσίασης θεμάτων**
- **Ικανότητα συνεργασίας με άτομα από διαφορετικές κουλτούρες**
- **Ικανότητα διαπραγμάτευσης και επηρεασμού**
- **Ικανότητα αντιμετώπισης συγκρούσεων και κρίσιμων καταστάσεων**
- **Ικανότητα αποδοχής και αξιοποίησης της αρνητικής κριτικής**

2. Προσόντα που σχετίζονται με εργασιακές λειτουργίες

- Αναλυτική ικανότητα
- Ικανότητα στις πωλήσεις και στο μάρκετινγκ
- Ικανότητα στη χρήση της πληροφορικής και της τεχνολογίας
- Ικανότητες στη χρήση και επεξεργασία αριθμητικών δεδομένων
- Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων
- Ικανότητα επαφής με κόσμο / πελάτες
- Προσανατολισμός στο αποτέλεσμα και στην ποιότητα
- Οργανωτικότητα
- Ανάθεση αρμοδιοτήτων σε άλλους
- Ικανότητα σχεδιασμού
- Προσοχή στη (σημαντική) λεπτομέρεια

3. Προσόντα για ανέλιξη σε Διεθνείς και πολυεθνικές επιχειρήσεις

- Γνώση των δεδομένων ενός τομέα εξειδίκευσης (π.χ. διεθνής λογιστική και χρηματοδοτική)
- Γνώση ξένης κουλτούρας
- Γνώση ξένων γλωσσών και οπωσδήποτε των αγγλικών

Λέγεται ότι ο τεχνικός πολιτισμός προκάλεσε την εξαφάνιση ορισμένων παραδοσιακών επαγγελμάτων.

Ποια είναι η δική σου γνώμη για το θέμα αυτό; Γνωρίζεις κάποια παραδοσιακά επαγγέλματα που επιβιώνουν ακόμη, και ποιες είναι οι προοπτικές τους για το μέλλον; Μπορείς να διαβάσεις βοηθητικά το σχετικό διήγημα του Δ. Χατζή

“Ο Σιούλας ο Ταμπάκος”, από τη συλλογή “Το τέλος της μικρής μας πόλης”.

Ποιες σκέψεις και αντιδράσεις σου προκαλεί το σύνθημα του Ο.Α.Ε.Δ. για τα άτομα με ειδικές ανάγκες;

Μπορείς να υποθέσεις ποιοι είναι οι στόχοι και τα μέτρα του προγράμματος, για την ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην παραγωγική διαδικασία; Ποια άλλα μέτρα νομίζεις ότι θα μπορούσε να πάρει η πολιτεία γενικά για την ομαλή

ένταξη των ατόμων αυτών στην
κοινωνία;

**ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΔΩΣΟΥΝ
ΠΟΛΛΑ**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Νομίζεις ότι η ανεργία είναι ένας
από τους παράγοντες που προκα-
λούν την αντικοινωνική συμπερι-
φορά των νέων;

Να τεκμηριώσεις την άποψή σου
με παραδείγματα. Μπορείς να
προτείνεις κάποια μέτρα για τη
θεραπεία του προβλήματος; π.χ. η
μείωση του ορίου ηλικίας θα εξα-

σφάλιζε στους νέους μεγαλύτερες δυνατότητες να βρουν εργασία;

Αφού διαβάσετε στη διπλανή στήλη τα αποσπάσματα από τον τύπο που αφορούν τη μερική εργασία και την τηλεργασία, να συζητήσετε για τις θετικές και αρνητικές πλευρές αυτών των μορφών εργασίας.

Η τεχνολογική αναδιάρθρωση της παραγωγής οδηγεί αναπόφευκτα στις δύο νέες μορφές ευέλικτης, όπως καθιερώθηκε να λέγεται, απασχόλησης: της μερικής εργασίας και της τηλεργασίας. Η συνεχής επέκτασή τους οδηγεί σε σαρωτικές αλλαγές στις συνθήκες και στις οργανωτικές δομές στους εργασια-

κούς χώρους αλλά και της ίδιας της εργασίας. Το φαινόμενο δεν είναι νέο. Κάτι παρόμοιο συντελέσθηκε στο τέλος του προηγούμενου αιώνα και κατά πώς όλα δείχνουν ο χρυσός αιώνας της πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον με τη μορφή που γνωρίζουμε είναι μάλλον παρελθόν. [...]

Τηλεργασία

Στην Ευρώπη οι τηλεργαζόμενοι έχουν ήδη υπερβεί τα 10 εκατομμύρια και το 13,6% των επιχειρήσεων έχει στο μισθολόγιο τους υπαλλήλους που εργάζονται από το σπίτι τους. Στην Ελλάδα οι αντίστοιχοι δείκτες είναι εμφανώς μικρότεροι και μόνο σε τρεις χιλιάδες υπολογίζονται όσοι χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που παρέχει η τηλεργασία. [...]

Μερικώς απασχολούμενοι

Η μερική απασχόληση συνδέεται με την ικανοποίηση αναγκών ιδιαίτερων κατηγοριών του εργατικού δυναμικού όπως οι γυναίκες με οικογενειακές υποχρεώσεις, οι φοιτητές, οι άνεργοι... όμως, η ευρεία λειτουργία του θεσμού ιδιαίτερα στη χώρα μας, με το χαμηλό επίπεδο αποδοχών, αναπαράγει φαινόμενα οικονομικής ανέχειας και ψυχολογικών επιπτώσεων στους εργαζόμενους. Από μία πλευρά προσφέρεται η δυνατότητα, κυρίως στις εργαζόμενες, αλλά και σε ορισμένους άνδρες να συνδέσουν πιο εύκολα τις οικογενειακές ευθύνες με την επαγγελματική σταδιοδρομία και με την απόκτηση κάποιου εισοδήματος.

Από την άλλη, οι θέσεις αυτές αποτελούν κατώτερες θέσεις απα-

σχόλησης με περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές, οι οποίες καλύπτονται από άτομα που δεν έχουν εναλλακτική λύση.

(από τις εφημερίδες, 3-5-1998)

Να δημιουργήσεις από τα θέματα της διπλανής στήλης μια ιστορία. Πρόσεξε, ώστε η αφήγησή σου να μην ξεπερνάει τις 250-300 λέξεις.

- ✓ Ένας απόφοιτος Λυκείου δεν μπορεί να βρει εργασία.**
- ✓ Ένας οικογενειάρχης απολύεται από την εργασία του.**
- ✓ Ένας μεσήλικας αναγκάζεται να παραιτηθεί, γιατί η επιχείρηση όπου δουλεύει κάνει περικοπές στο εργατικό δυναμικό.**

Δραματοποίηση
Να επιλέξετε μια από τις δύο

διπλανές ασκήσεις και να τις παρουσιάσετε στην τάξη.

1 Ένας γονιός προσπαθεί να πείσει το γιο ή την κόρη του να μην ακολουθήσει κάποιο επάγγελμα.

2 Μερικοί μαθητές να υποδυθούν έναν επαγγελματία (επιστήμονα, καλλιτέχνη, εργάτη, γεωργό) και να επιχειρηματολογήσουν, περίπου πέντε λεπτά ο καθένας, για την κοινωνική προσφορά του επαγγέλματος που υποτίθεται ότι ασκούν. Η τάξη, ως ακροατήριο, θα αποφασίσει τελικά ποια επιχειρηματολογία ήταν πειστικότερη και γιατί.

Έρευνα

Να απευθυνθείτε σε ανθρώπους του οικογενειακού και κοινωνικού σας περιβάλλοντος και να ρωτή-

σετε τι σημαίνει γι' αυτούς η εργασία που κάνουν ή έκαναν στο παρελθόν (αν πρόκειται για συνταξιούχους).

Να συγκεντρώσετε τις απαντήσεις τους και να προσπαθήσετε να καταλήξετε σε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τη σημασία της εργασίας στη ζωή του ανθρώπου.

5 Απομνημονεύματα

 Τα απομνημονεύματα, όπως ξέρεις, έχουν προσωπικό χαρακτήρα. Επομένως, δεν είναι ιστορία. Είναι όμως πηγή ιστορίας. Συζητήστε αυτή τη θέση· επιμείνετε κυρίως:

- α) στους λόγους για τους οποίους τα απομνημονεύματα δεν είναι ιστορία
- β) στις διαφορές ανάμεσα στην ιστορία και στις πηγές της ιστορίας (βλ. και Έκφραση-Έκθεση τ. Α΄ Αφήγηση. Αποσπάσματα απομνημονευμάτων θα βρείτε στο βιβλίο Κ.Ν.Λ. της Γ΄ Γυμνασίου και στο Παράρτημα του παρόντος βιβλίου).

Υποτίθεται ότι ο γνωστός ιστοριοδίφης Β. ανακάλυψε στα υπόγεια της Εθνικής Βιβλιοθήκης ένα δυσανάγνωστο χειρόγραφο (0,10 x 0,12) άγνωστου συγγραφέα. (βλ. σ. 141,142/105) Καμιά όμως άλλη πληροφορία δε βρήκε σχετική με το περιεχόμενο του χειρογράφου αυτού. Χάθηκαν όλες οι πηγές. Συγκρατεί ωστόσο στη μνήμη του από τα παιδικά του χρόνια κάποια δημοτικά τραγούδια που δεν είναι ξένα προς το περιεχόμενο αυτού του κειμένου. Μελετά λοιπόν όλα τα γνωστά στοιχεία και κάνει προς τους ομότεχνους του, ιστοριοδίφες και άλλους, την ακόλουθη ανακοίνωση, στην οποία, όπως αμέσως θα διαπιστώσεις, διαπλέκει τις πληροφορίες, που αντλεί από το κείμενο, με δικά του σχόλια.

Η ανακοίνωση

Ι. Το ιστορικό του κειμένου

Κυρίες και κύριοι,

Στα υπόγεια της Εθνικής Βιβλιοθήκης βρήκα το κείμενο που δακτυλογραφημένο έχετε στα χέρια σας. Το χειρόγραφο του (0,10 x 0,12) είναι δυσανάγνωστο. Ο συγγραφέας του παραμένει άγνωστος. Το βέβαιο, πάντως είναι ότι αφηγείται κάποιος Κολοκοτρώνης,* ο οποίος, όπως μαρτυρείται στο κείμενο (“Τι να κάνομεν τώρα Κολοκοτρώνη;” “Τι να κάνομεν;” τους λέγω κτλ.), πρέπει να έπαιξε ηγετικό ρόλο στη διαμόρφωση των γεγονότων που αφηγείται. Είναι

*Γνωστός από τα δημοτικά τραγούδια της ορεινής Πελοποννήσου.

σχεδόν βέβαιο ότι το χειρόγραφο αυτό αποτελεί τμήμα ευρύτερου έργου, όπου ο Κολοκοτρώνης εκθέτει τις προσωπικές του αναμνήσεις από κάποιον αγώνα, για τον οποίο δυστυχώς δεν έχουμε άλλη πηγή.

II. Το περιεχόμενο του κειμένου. Σχόλια

Το κείμενο, όπως κι εσείς διαπιστώνετε, είναι αφηγηματικό – ιστορικό, και αναφέρεται σε επανάσταση που δέχτηκε ισχυρό πλήγμα· ένα από τα ισχυρότερα κέντρα της επανάστασης, το Μεσολόγγι (δεν πρέπει να αμφιβάλλουμε ότι πρόκειται για το γνωστό μας Μεσολόγγι στη Δυτική Στερεά Ελλάδα), πέφτει στα χέρια των αντιπάλων της, πράγμα που την οδηγεί σε

κρίση. Ας, παρακολουθήσουμε, όμως, τα γεγονότα στις λεπτομέρειές τους.

Από το κείμενο αντλούμε δύο σημαντικές πληροφορίες, οι οποίες περιέχονται σε δύο άνισα μεταξύ τους τμήματα: στο πρώτο τμήμα (“ Την ημέραν των Βαΐων... θύμα”) περιέχεται η είδηση (το γεγονός) της πτώσης του Μεσολογγιού· στο δεύτερο (“Μας ήρθε είδησις... την Επανάστασιν”) δίνεται η αντίδραση των ηγετών της επανάστασης απέναντι στην είδηση. Αναλυτικότερα οι πληροφορίες κατά τμήματα έχουν ως εξής:

Πρώτο τμήμα

“ Την ημέραν των Βαΐων έκαμαν γιουρούσι στο Μισολόγγι¹ οι ήρωες του Μισολογγιού, σε τόσες χιλιάδες ασκέρι, σε τόσα κανόνια, χαντάκια, καβαλαριά, εγλίτωσαν 2000, και το γυναικόπαιδο έγινε θύμα.

Δεύτερο τμήμα

Μας ήρθε είδησις, μεγάλη Τετράδη, εις το δειλινό, που είχε παύση η Συνέλευσις, και είμεθα εις κάτι ίσκιους. Μας ήλθε είδησις ότι το Μισολόγγι εχάθη. Έτσι εβάλαμεν τα μαύρα όλοι, μισή ώρα εστάθη σιωπή που δεν έκρινε κανέννας, αλλ. εμέτραε

1. γιουρούσι στο Μισολόγγι: πρόκειται για την Έξοδο (10 Απριλίου 1826).

καθένας με τον νουν του τον αφανισμόν μας. Βλέποντας εγώ την σιωπήν, εσηκώθηκα εις το πόδι, και τους ομίλησα λόγια για να εμψυχωθούν. Τους είπα ότι το Μισολόγγι εχάθη ενδόξως, και θα μείνει αιώνας αιώνων η ανδρεία. Εάν βάλομεν τα μαύρα και οκνεύσομεν, θα πάρομεν το ανάθεμα και θα πάρομεν το αμάρτημα των αδυνάτων όλων. Με απεκρίθησαν: “Τι να κάνομεν τώρα Κολοκοτρώνη;” “Τι να κάνομεν;” του λέγω. “Την αυγήν να κάνομεν συνέλευσιν πέντε, έξι, οκτώ άτομα δια να μας κυβερνήσουν, και να διαλέξομεν και άτομα να αποφασίσουν να ανταποκρίνονται με τα εξωτερικά (που τότε ήτο περασμένος

και ο μινίστρος² Κάνιγγ³ εις την Κωνσταντινούπολιν), η επιτροπή της συνελεύσεως δια τα εξωτερικά να δίδει λόγον εις την Κυβέρνησιν, και εις τον λαόν, και ημείς οι άλλοι να σκορπίσομεν εις τες επαρχίες και να πιάσομεν γενικώς τα άρματα, ως τα πρωτοπιάσαμεν εις την Επανάστασιν”.

2. μινίστρος: υπουργός.

3. Κάνιγγ: Υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας και γνωστός φιλέλληνας.

**Πληροφορίες που αντλεί
ο ιστοριοδίφης**

Πρώτο τμήμα

Οι πολιορκημένοι επαναστάτες του Μεσολογγιού (άνδρες, γυναίκες και

παιδιά) έκαναν έξοδο, ζητώντας να σπάσουν τον πολιορκητικό κλοιό. Αυτό όμως ήταν πολύ δύσκολο, γιατί οι αντίπαλοί τους ήταν χιλιάδες και είχαν αποκλείσει το Μεσολόγγι με πεζικό, με ιππικό, με πυροβολικό και με τάφρους. Έτσι η έξοδος κατέληξε σε συμφορά. Ο Κολοκοτρώνης αναφέρει ότι από τους υπερασπιστές/πολεμιστές του Μεσολογγιού σώθηκαν δύο χιλιάδες, ενώ τα γυναικόπαιδα εξοντώθηκαν. Για τις απώλειες των πολιορκητών ο αφηγητής δεν αναφέρει τίποτε. Όπως δεν αναφέρει τίποτε και για τον αριθμό τους ή για τον αριθμό των υπερασπιστών και των γυναικόπαιδων. Δεν μπορούμε επίσης να αντλήσουμε πληροφορίες από το κείμενο για τις ειδικότερες συνθήκες κάτω από τις οποίες έγινε η έξοδος: πώς

οργανώθηκε π.χ. ποιες ανάγκες την επέβαλαν, ποιες ήταν οι καιρικές συνθήκες κτλ. Αν και για τις τελευταίες υπάρχει κάποια είδηση: η έξοδος έγινε την ημέραν των Βαΐων. Επομένως έγινε άνοιξη και ημέρα Κυριακή. Το έτος της εξόδου δεν αναφέρεται βέβαια. Όπως δεν αναφέρονται και οι λαοί που πολεμούν. Ωστόσο δε θα σφάλω, αν αποδώσω το κείμενο σε απελευθερωτικό πόλεμο των Ελλήνων εναντίον των Τούρκων. Εκεί με οδηγούν δύο δημοτικά τραγούδια που τραγουδιούνται ακόμη στις ορεινές περιοχές της χώρας μας και που εγκωμιάζουν τους αγώνες του Κολοκοτρώνη και των Μεσολογγιτών εναντίον των Τούρκων. Έπειτα με καμιά άλλη περίοδο της ελληνικής ιστορίας δεν είναι δυνατόν να συσχετισθεί το κείμενο.

Επομένως πρέπει να ανήκει στην περίοδο εκείνη της οποίας τα αρχεία έχουν χαθεί.

Δεύτερο τμήμα: Συνέχισε

Να μετασχηματίσεις το δεύτερο τμήμα του χειρογράφου με οδηγό την ανακοίνωση του ιστοριοδίφη. Θα σε βοηθήσουν και οι οδηγίες που ακολουθούν:

-
- Πρόσεχε πάντα η αφήγησή σου να στηρίζεται στην πληροφόρηση του κειμένου.**
 - Φρόντισε να διατηρήσεις τη δομή της ανακοίνωσης.**
 - Πρόσεχε τη γλώσσα που χρησιμοποιεί: (λεξιλόγιο, σύνταξη, ρηματικοί χρόνοι, ρηματικό πρόσωπο, ύφος): π.χ.**

**... όπως μαρτυρείται στο κείμενο
(σ. 138,139/104)**

**... δεν είναι δυνατόν να συσχετι-
σθεί... (σ. 141,143/105)**

**"Το κείμενο όπως κι εσείς
διαπιστώνετε..." Ενεστώτας (σ.
104)**

**“Οι πολιορκημένοι έκαναν έξοδο”
αόριστος (σ. 105).**

**- Τον τρόπο με τον οποίο σχολιάζει
τις πληροφορίες: π.χ.**

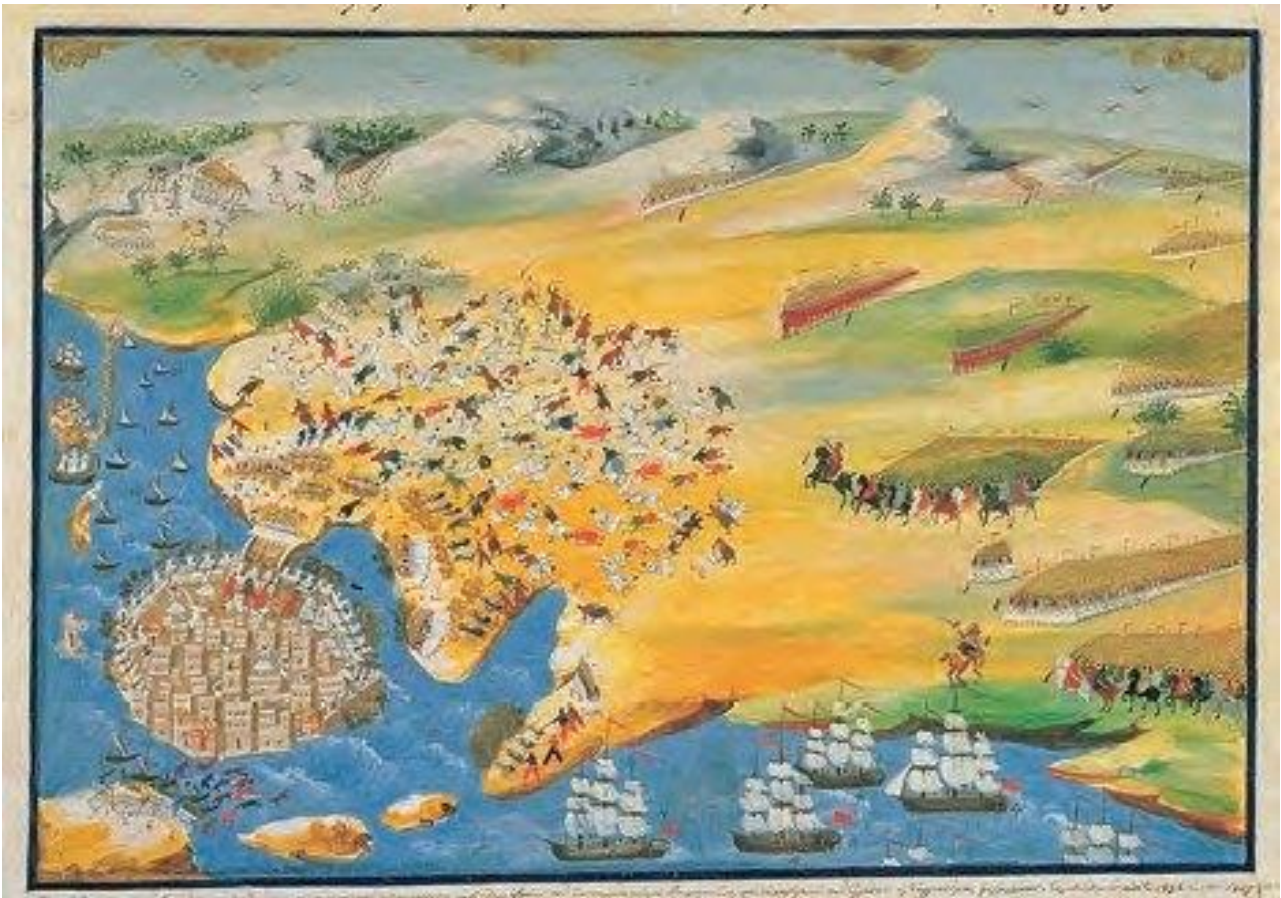
**"Η έξοδος έγινε “την ημέραν των
Βαΐων”. Επομένως έγινε άνοιξη και
μέρα Κυριακή" (σ. 105).**

**- Τους αποδεικτικούς του συλλογι-
σμούς: π.χ.**

**“Ωστόσο δε θα σφάλω, αν... τα
αρχεία έχουν χαθεί” (σ. 105).**

**- Το σεβασμό του προς την
ιστορική αλήθεια: π.χ. “Είναι
σχεδόν βέβαιο ότι... άλλη πηγή”
(σ. 104).**

- Την οπτική γωνία από την οποία βλέπει και αφηγείται τα γεγονότα.

Υπόθεσε τώρα ότι χάθηκαν όλα τα αρχεία και τα κείμενα που αναφέρονταν στην ελληνική επανάσταση του 1821, καθώς και κάθε άλλη πηγή ή πληροφορία που είχε σχέση μ' αυτήν. Σώθηκε μόνο στη βιβλιοθήκη του ιστοριοδίφη Β. ένα δυσανάγνωστο χειρόγραφο

(0,15 x 0,30) (βλ. Παράρτημα σ. 153). Υπόθεσε ακόμη ότι η οικογένεια του ιστοριοδίφη Β. σου εμπιστεύτηκε το χειρόγραφο, για να το γνωστοποιήσεις στο ελληνικό κοινό από την τηλεόραση. Όπως καταλαβαίνεις, πρόκειται να κάνεις μια υπεύθυνη γραπτή ανακοίνωση.

Φρόντισε λοιπόν να δώσεις στους τηλεθεατές σου όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, ώστε να ενημερωθούν πλήρως για την κατάσταση του χειρογράφου, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες βρέθηκε και για το περιεχόμενό του. Θα χρειαστεί, γι' αυτό, να μελετήσεις τα βοηθητικά στοιχεία που ακολουθούν. Διάβασέ τα όλα και διάλεξε εκείνα που θα σε βοηθήσουν να προσδιορίσεις τον άξονα και να στήσεις τον ιστό της ομιλίας σου.

- Κάτω από ποιες συνθήκες βρέθηκε το κείμενο;
- Ποια είναι τα εξωτερικά του γνωρίσματα: διαστάσεις, σχήμα, συστατική του ύλη, τρόπος γραφής κτλ;
- Ποιος είναι ο χαρακτήρας του κειμένου: αφηγηματικός, περιγραφικός, μεικτός, κάτι άλλο;
- Ποιο είναι το περιεχόμενο του κειμένου: νομικό, πολεμικό, ειρηνικό, ιστορικό, κάτι άλλο;
- Αναδιηγήσου το περιεχόμενο του κειμένου σε τρίτο πρόσωπο. Εννοείται ότι, όπου μιλάς /σχολιάζεις εσύ, θα χρησιμοποιήσεις πρώτο πρόσωπο. Το δεύτερο πρόσωπο σε διευκολύνει, όταν απευθύνεσαι σε κείνους για τους οποίους προορίζεις την ομιλία σου.
- Χρησιμοποίησε στην αφήγηση παρελθοντικούς χρόνους.
- Διηγήσου με αντικειμενικότητα.

- Δε θα πρέπει να ξεχνάς ότι σκοπός σου είναι να παρουσιάσεις σε συνεχή λόγο τις πληροφορίες που σου δίνει το κείμενο.
- Στην αφήγησή σου μπορείς, εφόσον το κρίνεις σκόπιμο, να διαπλέκεις τις πληροφορίες, που αντλείς από το κείμενο, με δικά σου σχόλια.
- Κοίταξε τα γεγονότα από τη δική σου οπτική γωνία και όχι από την οπτική γωνία του συγγραφέα και αφηγητή.

6 Ημερολόγιο

Να διαβάσεις τις ημερολογιακές σελίδες.

29 Ιουλίου 1943, 5 το πρωί

Οι ημέρες περνάνε, τα γεγονότα το 'να πίσω από το τ' άλλο μ' εμποδίζουν να γράψω. Κι όμως πρέπει να ενημερώσω το ημερολόγιό μου.

15 Ιανουαρίου 1944

Άλλο δεν αντέχω:

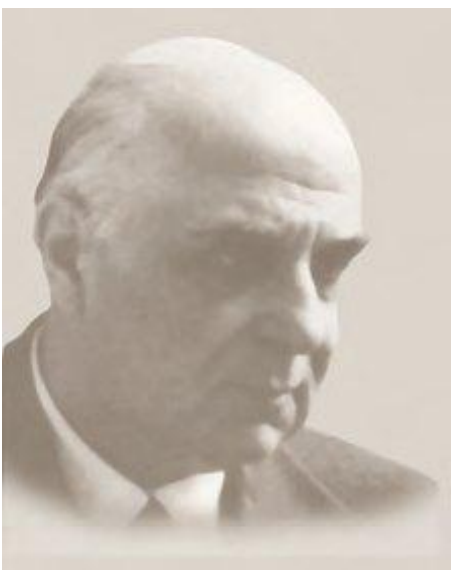
Ένα αυγό 40.000 δραχ. Ένα λεμόνι 3.000 δραχ. Η κυβέρνηση από χτες διπλασίασε το μισθό μας. Αυτό το ποσό ίσα ίσα φτάνει για 4-5 μέρες. Ας σταματούσαν τουλάχιστον οι τιμές ν' ανεβαίνουν... Η καταστροφή του Πειραιά ήταν τρομερή. Από τις

**12 Ιανουαρίου καραβάνια προσφύ-
γων φτάνουν κάθε μέρα στην
Αθήνα. Τα σπίτια, τα σχολεία, οι
εκκλησίες επιτάσσονται για να τους
στεγάσουν. Έκλαψα χτες βλέπο-
ντας τόσους δυστυχισμένους μέσα
στο κρύο να ψάχνουν για στέγη.
Πολύ φοβάμαι πως και το δικό μας
σπίτι θα επιταχθεί.**

(Σωκρ. Σαρηβαξεβάνης)

Σάββατο, 4 Ιουνίου 1949

**[..] Τώρα που αντιγρά-
φω και, μπορώ να
προσθέσω, ξαναδιαβά-
ζω για πρώτη φορά,
συνέχεια από την
αρχή, τις γραμμές
αυτές που έγραψα
όπως το 'φερναν οι περιστάσεις,**

σημειώνω ότι δεν πρόκειται για εξομολογήσεις, μήτε για προσπάθεια να υπογραμμίσω τα πιο αξιόλογα. Μπορεί το ημερολόγιο να έχει κάποια συμμετοχή σ' αυτά, όπως κι ο εαυτός μου συμμετέχει σε ό,τι ζω. Αλλά δεν έχει ούτε καν την έφεση προς την πληρότητα. Είναι, το πολύ, τα ίχνη που αφήνει κανείς καθώς διαβαίνει. “Τα πατήματα στο χιόνι”, για να θυμηθώ τη μουσική εκείνη του Claude - Achille ίχνη από λίγες στιγμές που δεν είναι πάντα οι πιο σημαντικές αλλά οι πιο εύκαιρες· εκείνες που έλαχαν. Έτσι υπάρχουν πολλά και μεγάλα χάσματα.[...].

(Γ. Σεφέρης, Μέρες Ε', α. 136).

Τετάρτη, 15 Μάρτη 1950

Βράδυ

Πέρασα περιόδους μεγάλης αμφιβολίας για την αξία που θα μπορούσαν να έχουν τα έργα μου.

Προχώρησα στη ζωή, πολύ μόνος, χωρίς βοήθεια (αλλά ποιος την έχει;), εκτός από δυο ανθρώπους άσχετους με τα γράμματα, και την επιμονή μου [...].

Τώρα πια – αυτές τις μέρες έκλεισα τα πενήντα – ξέρω τι είμαι. Ξέρω ποιοι μπορεί να με παραδεχτούν και ποιοι να με αρνηθούν. Μ' ενδιαφέρουν οι πρώτοι, κι από τους δεύτερους οι καλύτεροί μου [...].

Έτσι όπως έβγαλα τη Στροφή, όπως έβγαλα το Μυθιστόρημα, μολονότι οι άλλοι θεωρούσαν τα καμώματά μου παλαβά, κάθισα και καταπιάστηκα, σε τούτο το

σταμάτημα της Άγκυρας, το ξεκαθάρισμα αυτών των χαρτιών μια “μποτίλια στο πέλαγο” ακόμη, ιδιωτική τούτη τη φορά. Μπορεί να βοηθήσει κι αυτή, ποιος ξέρει, άλλους θαλασσινούς σαν εμένα. Κι ένας άλλος λόγος: για να ολοκληρώσω την αποστράτευσή μου.

(Γ. Σεφέρης, Μέρες Ε', σ. 152-153).

1 Παρίσι 23 Οκτωβρίου 1993

Επιθυμία μου να γράψω για την αυτοβιογραφία. Γιατί άραγε. Δεν πρόκειται να εξιστορήσω τη ζωή μου. Θέλω απλώς ν' ανιχνεύσω τη φύση (και τη θέση) του αυτοβιογραφικού λόγου, τις δυνατότητες, τα όριά του. Κι ακόμα, να μάθω, να δω, να πω, να σκεφθώ, να

καταλάβω. Τι να καταλάβω; Ίσως αυτό ακριβώς (αλλά όχι μόνο); γιατί επιθυμώ να γράψω για την αυτοβιογραφία.

2 25 Οκτώβριοι 1993

Τι είναι η αυτοβιογραφία. Για τη Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια, είναι απλώς μια λέξη “σημαίνουσα την υπό συγγραφέως εξιστόρησιν του ιδίου βίου”. Ανοίγω τα γαλλικά λεξικά Littre, Larousse και Robert. Ο ίδιος ορισμός, εδώ και περισσότερο από έναν αιώνα “Ζωή ενός ατόμου γραμμένη από το ίδιο άτομο” (Larousse 1866). Ακόμα και στον Jean Strarobinski: “Βιογραφία ενός προσώπου γραμμένη από το ίδιο το πρόσωπο”.

Αλλά υπάρχει και η λογική του μακρινότερου δρόμου, παράδειγμα

ο γνωστός ορισμός του Philippe Lejeune: “Αναδρομική, σε πεζό λόγο, αφήγηση που κάνει για τον εαυτό του ένα πρόσωπο πραγματικό, προβάλλοντας την ατομική του ζωή και κυρίως την ιστορία της προσωπικότητάς του”.

Κυριαρχία του αυτονόητου; Ή πεμπτουσία του σχολαστικού; Εννοείται πως, πάντοτε κατά τον Lejeune, τα συγγενικά προς την αυτοβιογραφία είδη (το απομνημόνευμα, η βιογραφία, το προσωπικό μυθιστόρημα, το αυτοβιογραφικό ποίημα, το προσωπικό ημερολόγιο, η αυτοπροσωπογραφία, το δοκίμιο), ανταποκρίνονται εν μέρει μόνο στον παραπάνω ορισμό. Κι έπειτα, από αφηγηματολογική σκοπιά, είναι φανερό πως “για να υπάρχει αυτοβιογραφία (και, γενικότερα, προσωπική

λογοτεχνία), πρέπει να υπάρχει ταυτότητα του συγγραφέα, του αφηγητή και του κυρίου προσώπου”.

Να, λοιπόν, η τριπλή συμμαχία του εγώ (του “μισητού εγώ”, όπως θα έλεγε ο Pascal). Το πρώτο πρόσωπο σε όλη τη δόξα του.

Όμως, όσο κι αν φαίνεται παράξενο, αυτή η τρίμορφη ταυτότητα, η φαινομενικά αδιάσπαστη, που υποδηλώνει στην ουσία τρεις μεταμορφώσεις του ίδιου προσώπου, δεν παραπέμπει τελικά στο αντίθετό της, υπογραμμίζοντας έμμεσα την έννοια της ετερότητας.

3 27 Αυγούστου 1993

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ πως ο όρος αυτοβιογραφία καλύπτει την κύρια μορφή του αυτογραφικού λόγου, δηλαδή κάθε κείμενο που

(αδιάφορο πώς τιτλοφορείται) τείνει σε μια συνολική ανασύνθεση της ζωής του αυτοβιογράφου. Κύρια μορφή: Αν, βέβαια, θεωρήσουμε ως δευτερεύουσες τις μορφές που παρέχουν μια μερική ή αποσπασματική μόνο εικόνα (προσωπικό ημερολόγιο, απομνημόνευμα κτλ.).

Όμως αυτή η συνολική ανασύνθεση σε τι βαθμό πραγματοποιείται; Είναι γεγονός ότι, για τον α ή β λόγο, πολλές αυτοβιογραφίες, ίσως οι περισσότερες (του Cellinim, του Goethe, του Renan, του Παλαμά, της Δέλτα, του Sartre κ.ά.), μένουν ανολοκλήρωτες. “Κανείς δεν προφταίνει”, λέει ο Μανόλης Αναγνωστάκης. Αλλά είναι τόσο απλό; Στην ουσία, αυτό το ταξίδι επιστροφής με τους προνομιακούς σταθμούς (κυρίως την παιδική και τη νεανική ηλικία) παράγει ένα

**κείμενο ανάπηρο εκ γενετής:
γεμάτο κενά, ρωγμές, παραλείψεις,
αποσιωπήσεις.**

**Αλλού το ανολοκλήρωτο
συνδέεται με το τυχαίο.
Εδώ είναι στοιχείο δο-
μικό. Μια αρχή τελειώ-
νει. Ένα τέλος που αρχίζει.**

7 6 Νοεμβρίου 1993

**Εν αρχή ην το ημερολόγιο. Στο
τέλος η αυτοβιογραφία· μου είναι
αδύνατο να μη συνδέσω το ημερο-
λόγιο με την εφηβία (καλημέρα,
νεότητα) και την αυτοβιογραφία με
την ώριμη ζωή (αντίο, νεότητα).**

**Αρχίζουμε και τελειώνουμε τη
ζωή με τη γραφή. Στη μέση υπάρχει
πάλι η γραφή – ή άλλη γραφή.**

18 30 Νοεμβρίου 1993

Ο Rembrandt ζωγράφισε δεκάδες αυτοπροσωπογραφίες του, σε διαφορετικές ηλικίες. Ο αυτοβιογράφος δεν μπορεί να κάνει το ίδιο. Αυτός ζωγραφίζει χωρίς μοντέλο. Δεν έχει πρόσωπο σταθερό. Ούτε σταθερή ηλικία. Η αυτοβιογραφία είναι σαν την ανθρώπινη ζωή: μία και μοναδική.

Όσο για την ομοιότητα, τι σημασία θα είχε στην περίπτωση μας; Ποιος μοιάζει με ποιον. Ζήτημα αποχρώσεων, ίσως και απλής ρητορικής, όπως λ.χ. όταν βεβαιώνουμε “ούτε μόνο αναπαράσταση ούτε μόνο κατασκευή”, θέλοντας να πούμε εν τέλει “και αναπαράσταση αλλά και κατασκευή”.

(Παν. Μουλλάς,
Από το «Ημερολόγιο της αυτοβιογραφίας», Θέμα και παραλλαγές)

Με βάση τις ημερολογιακές σελίδες που διαβάσατε, να συζητήσετε σχετικά με τα συστατικά στοιχεία (μορφή και περιεχόμενο) του ημερολογίου:

-
- Αναφέρεται το ημερολόγιο μόνο σε προσωπικά γεγονότα και ατομικά προβλήματα ή και σε γενικότερα προβλήματα της εποχής στην οποία γράφεται;**
 - Ποια είναι, λοιπόν, τα κύρια γνωρίσματα του ημερολογίου ως προς το περιεχόμενο;**
 - Ποια είναι τα εξωτερικά στοιχεία που μας βοηθούν να αναγνωρίσουμε ένα ημερολόγιο με την πρώτη ματιά;**

- Σε ποιον μπορεί να απευθύνεται αυτός που γράφει το ημερολόγιο, για ποιο σκοπό, και πώς καθορίζει το ύφος του;
- Για ποιους λόγους μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη ένα ημερολόγιο;
- Ποια κοινά σημεία και ποιες διαφορές παρουσιάζουν γενικά τα ημερολόγια από τα απομνημονεύματα και ειδικά από την άποψη του χρόνου (χρόνος του πομπού, του δέκτη, των γεγονότων). Βλ. και Έκφραση-Έκθεση, τ. Α΄, Αφήγηση-αφηγηματικός χρόνος.

Κράτησε μερικές σελίδες ημερολογίου με κάποιο συγκεκριμένο σκοπό που θα καθορίσει, βέβαια, το ύφος και την επιλογή του λεξιλογίου σου.

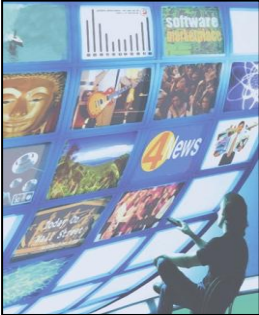
Αν το ημερολόγιο που έγραψες ήταν εντελώς προσωπικό, προσπάθησε στη συνέχεια να το γράψεις έτσι, ώστε να μπορεί να απευθύνεται και σε άλλους.

Σημείωση

Το ημερολόγιο ως μυθιστορηματικό είδος, “Ημερολογιακό μυθιστόρημα”, που καλλιέργησαν κυρίως ευρωπαϊοί συγγραφείς (π.χ. Αντρέ Ζιντ), θα το συναντήσουμε και στην Ελλάδα, λιγότερο ή περισσότερο προωθημένο, στις “Εξι και μια νύχτες στην Ακρόπολη” του Γ. Σεφέρη, στα “Τετράδια του Παύλου Φωτεινού” και στην “Εσωτερική συμφωνία” του Στέλιου Ξεφλούδα, στην “Αργώ” και στο “Δαιμόνιο” του Γ. Θεοτοκά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2ου ΤΟΜΟΥ

Η είδηση

II. Η οργάνωση και η παρουσίαση της είδησης

5. Το σχόλιο πάνω σε μια είδηση
Οργάνωση του λόγου.....5

Βιογραφικά είδη

1. Βιογραφία, μυθιστορηματική
βιογραφία33
2. Βιογραφικό σημείωμα44
- α) Τα γεγονότα και τα σχόλια σε
ένα βιογραφικό σημείωμα44
- β) Η δομή και το περιεχόμενο ενός
βιογραφικού σημειώματος48
- γ) Το διάγραμμα ενός βιογραφικού
σημειώματος56

δ) Σύγκριση δύο βιογραφικών σημειωμάτων	60
Λεξιλόγιο δύο βιογραφικών σημειωμάτων.....	63
3. Αυτοβιογραφία/μυθιστόρημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία.....	75
4. Αυτοβιογραφικό σημείωμα	77
α) Σύγκριση ενός αυτοβιογραφικού σημειώματος με ένα βιογραφικό σημείωμα	77
β) Το έμμεσο σχόλιο στο αυτοβιογραφικό σημείωμα	79
γ) Σύγκριση δύο αυτοβιογραφικών σημειωμάτων.....	84
δ) Ο πρακτικός σκοπός ενός (αυτο)βιογραφικού σημειώματος (curriculum vitae)	87
Θέματα για συζήτηση και έκφραση - έκθεση (σχετικά με την εργασία και την επιλογή επαγγέλματος	104
5. Απομνημονεύματα	136
6. Ημερολόγιο	152

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.